

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 9 januari 2018 met nummer RvVb/A/1718/0418
in de zaak met rolnummer 1516/RvVb/0455/A

Verzoekende partijen

1. De heer Tom VANHAELEMEESCH
2. De heer Stephan BOUTE
3. De heer Luc DEDUYSCHE
4. De heer Yves DEDECKER
5. De heer Walter BRANS en mevrouw Monique DEVOS
6. De heer Marc DEVOS
7. De heer Luc MARTENS
8. De heer Jozef VACKIER
9. De heer Luc DEDEENE
10. Mevrouw Leen DEDEENE
11. De heer Jean-Pierre SAELEN

vertegenwoordigd door advocaat Mario DEKETELAERE met woonplaatskeuze op het kantoor te 2000 Antwerpen, Meir 24.

Verwerende partij

DE GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR van het departement RUIMTE VLAANDEREN, afdeling West-Vlaanderen

vertegenwoordigd door advocaat Yves FRANCOIS, met woonplaatskeuze op het kantoor te 8790 Waregem, Eertbruggestraat 10

Tussenkomen partij

de nv **ASPIRAVI**

vertegenwoordigd door advocaat Gregory VERHELST, met woonplaatskeuze op het kantoor te 2600 Antwerpen, uitbreidingsstraat 2

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 14 maart 2016 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 22 januari 2016.

De verwerende partij heeft aan de tussenkomen partij een stedenbouwkundige vergunning verleend voor het bouwen van 2 windturbines, 2 middenspanningscabines en de aanleg van de bijhorende kabeltracés en inbuizing van een gracht op de percelen gelegen te 8020 Oostkamp - autosnelweg E403 en 8210 Zedelgem - Herderinnedreef, met als kadastrale omschrijving afdeling 5, sectie A, nummers 100Z, 2H3, 95C, 98F en 99E en te Zedelgem afdeling 3, sectie B, nummers 59B, 60A en 60D.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 28 juni 2016 om in de procedure tot vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 4 augustus 2016 toe in de debatten.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in. De verwerende partij dient geen laatste nota in. De tussenkomende partij dient een laatste schriftelijke uiteenzetting in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 7 november 2017.

Advocaat Mario DEKETELAERE voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Yves FRANCOIS voert het woord voor de verwerende partij.

Advocaat Bert VAN WEERDT *loco* advocaat Gregory VERHELST voert het woord voor de tussenkomende partij.

De Kamervoorzitter stelt de zaak in voortzetting naar de zitting van 14 november 2017 teneinde de meest gerede partijen toe te laten hun laatste memories ingediend bij de Raad van State na het auditorsverslag neer te leggen, gelet op het ter zitting neergelegd stuk door de raadsman van verzoekende partijen, met name het auditorsverslag in het kader van het annulatieberoep tegen de milieuvergunning voor de Raad van State.

Ter zitting van 14 november 2017 voert advocaat Nick DE WINT *loco* advocaat Mario DEKETELAERE het woord voor de verzoekende partij.

De verwerende en de tussenkomende partij verschijnen schriftelijk.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

De tussenkomende partij dient op 17 augustus 2015 bij de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor "het bouwen van 2 windturbines, 2 middenspanningscabines en de aanleg van de bijhorende kabeltracés en inbuizing van een gracht".

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Brugge-Oostkust', vastgesteld met koninklijk besluit van 7 april 1977, in agrarisch gebied.

Tijdens het openbaar onderzoek in de gemeente Zedelgem, georganiseerd van 21 september 2015 tot en met 20 oktober 2015, worden 72 bezwaarschriften ingediend.

Tijdens het openbaar onderzoek in de gemeente Oostkamp, georganiseerd van 21 september 2015 tot en met 20 oktober 2015, worden 781 bezwaarschriften ingediend, waarvan een petitie met 343 handtekeningen en 366 handtekeningen online.

De verzoekende partijen dienen een bezwaar en/of petitie in.

Onroerend Erfgoed adviseert op 28 september 2015 gunstig.

Het agentschap Wegen en Verkeer adviseert op 1 oktober 2015 gunstig.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling adviseert op 8 oktober 2015 voorwaardelijk gunstig.

Het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België adviseert op 8 oktober 2015 ongunstig.

De FOD Mobiliteit en Vervoer (Directoraat-generaal Luchtvaart) adviseert op 14 oktober 2015 voorwaardelijk gunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem adviseert op 10 november 2015 ongunstig.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Oostkamp adviseert op 16 november 2015 ongunstig.

De verwerende partij verleent op 22 januari 2016 een stedenbouwkundige vergunning. De verwerende partij beslist:

“ ...

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

De bouwplaats is gelegen op grondgebied van de gemeenten Oostkamp (Ruddervoorde) en Zedelgem (Veldegem), niet ver van de gemeentegrens met Torhout. De bouwplaats situeert zich net ten westen van de autosnelweg E403 / A17 en ten oosten van het Plaisiersbos en de Herderinnedreef.

De omgeving kan omschreven worden als landelijk. Door de markant aanwezige autosnelweg (met op- en afritteninfrastructuur en autosnelwegbruggen en door de versnipperde bebouwing en de nabijheid van verschillende kernen en gehuchten (Veldegem, Sijlslo, Ruddervoorde, Baliebrugge, Westkant) is het landschap wel versnipperd.

Aspiravi nv wenst op deze site twee windturbines te bouwen. Deze windturbines zullen een ashoogte hebben van max. 108 m, een rotordiameter van max. 92,5 m en een tiphoogte van max. 150 m. Het gaat om windturbines met gebroken wit/grijze buispyloon die ofwel uit beton ofwel uit staal zijn vervaardigd. De gondel bestaat uit gekogelstraald aluminium of glasvezelversterkt polyester. De rotor bestaat uit drie wieken in glasvezelversterkt polyester in gebroken wit/grijs.

Het maximaal individueel vermogen zal 3 MW per turbine zijn. De verwachte productie van hernieuwbare energie door deze twee turbines bedraagt per jaar ongeveer 12.000 MWh, wat equivalent is met het elektriciteitsverbruik van ongeveer 3.500 gezinnen.

...

Naast WT-1 wordt een permanent werkvlak voorzien (24m x 57,22m) en een nieuwe permanente toegangsweg om de site toegankelijk te maken vanaf de Bergenstraat / Hertog van Klevestraat. Ter hoogte van deze openbare weg wordt een middenspanningscabine voorzien. De parkkabel volgt het tracé van de nieuwe toegangsweg. Aansluitend op de

permanente toegangsweg wordt een tijdelijke werftoegang voorzien die rechtstreeks op de autosnelweg A17/E403 aansluit (ter hoogte van Kmp 59.2). De langsgracht langs de autosnelweg wordt tijdelijk ingebuisd over een lengte van 27m. Ter hoogte van de Bergenstraat / Hertog van Klevestraat worden er permanente inbuizingen van grachten voorzien over een lengte van 12m en 20m.

Ook naast WT-2 wordt een permanent werkvlak voorzien (37,81m x 32,9m) en een nieuwe permanente toegangsweg om de site toegankelijk te maken vanaf de Korte Groenhovestraat waar ook een middenspanningscabine voorzien wordt. De parkkabel volgt ook hier het tracé van de nieuwe toegangsweg. Aansluitend op de permanente toegangsweg wordt een tijdelijke werftoegang voorzien die rechtstreeks op de autosnelweg A17/E403 aansluit (ter hoogte van Kmp 58.4).

De middenspanningscabines hebben een oppervlakte van 3m x 6m en worden uitgevoerd in mosgroene prefabbeton. Rondom wordt een pad voorzien in rolgrind.

STEDENBOUWKUNDIGE BASISGEGEVENS UIT DE PLANNEN VAN AANLEG/ RUIMTELIJKE UITVOERINGSPLANNEN

Ligging volgens de plannen van aanleg + bijhorende voorschriften

De aanvraag ligt deels volgens het oorspronkelijke gewestplan BRUGGE - OOSTKUST (KB 07/04/1977) en deels volgens de gewestplanwijziging **BRUGGE - OOSTKUST - Infrastructuur + Ryckevelde**, (goedgekeurd door de Vlaamse regering op 19/09/1996) in een **agraris** gebied.

...

Overeenstemming met dit plan

De aanvraag is niet in overeenstemming met de voorziene bestemming want de aanvraag staat niet in functie van agrarische of para-agrarische activiteit.

Afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt in art. 4.4.9.§ 1. dat het vergunningverlenende bestuursorgaan bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor windturbines en windturbineparken, alsook voor andere installaties voor de productie van energie of energierecuperatie in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, mag afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

Deze afwijkingsregel (de 'clicheringsregel') laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en liet beheer van het gebied.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat.

In art. 7.4.13. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werd bepaald dat de bestemmingsvoorschriften die van toepassing zijn binnen de 'agrarische gebieden' van het gewestplan geconcordeerd worden naar de (sub)categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw'.

In het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen werd bij de standaard typebepalingen bij de categorie van gebiedsaanduiding 4: Landbouw (4.1 Agrarisch gebied) volgende bepaald:

" Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

(...)

- het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd."

...

EXTERNE ADVIEZEN

...

In zitting van 16/11/2015 heeft **het college van burgemeester en schepenen van Oostkamp** een ongunstig advies verleend. Het advies van het college van burgemeester en schepenen luidt als volgt:

...

Standpunt GSA:

De ruimtelijke structuurplannen hebben geen verordenende kracht en zij vormen geen beoordelingsgrond voor de werken en handelingen die onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Zij zijn immers beleidsplannen en geen bestemmingsplannen. De plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen daarentegen leggen wel de bestemming vast en fungeren als beoordelingsgrond voor stedenbouwkundige vergunningen.

De aanvraag is inderdaad niet verenigbaar met de bestemming die het gewestplan voorziet. De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet echter met de clicheringsregel (art. 4.4.9. VCRO) expliciet de mogelijkheid om windturbines op te richten in agrarisch gebied. De organisatie van een projectvergadering is niet vereist om deze afwijkingsregel toe te passen. Wel dient een openbaar onderzoek te worden georganiseerd.

De aanpalende autosnelweg is inderdaad het belangrijkste aanknopingspunt voor de ruimtelijke verantwoording van de gekozen locatie voor het windturbinepark. Het is echter niet de enige ruimtelijke verantwoording. De omgeving kan niet beschouwd worden als een onversnipperd landschap. Volgens het gewestplan gaat het ook niet om landschappelijk waardevol agrarisch gebied maar om 'gewoon' agrarisch gebied.

De windturbines liggen inderdaad op korte afstand van het natuurgebied Plaisiersbos. Dit is volgens de omzendbrief R0/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines geen probleem. Ik verwijs hiervoor

verder naar de rubriek 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening'. Ook de 'negatieve parameters' komen verder ruim aan bod.

Er is inderdaad een beperkte inname van landbouwterrein. Door een optimale inplanting van de constructies, de wegenis en de werfzones wordt deze inname zo beperkt mogelijk gehouden. Het is echter niet omdat er een inname is dat de algemene bestemming gehypothekeerd wordt. De terreininname is relatief beperkt.

Uit de veiligheidsstudie blijkt dat zowel het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en het indirect risico aanvaardbaar wordt geacht.

Uit de akoestische en slagschaduwstudie blijkt dat het naleven van de VLAREM-normen haalbaar is. In de milieuvergunning werden de nodige vergunningsvoorwaarden hiertoe opgenomen.

In zitting van 10/11/2015 heeft het **college van burgemeester en schepenen van Zedelgem** een ongunstig advies verleend. Het advies van het college van burgemeester en schepenen luidt als volgt:

...

Standpunt GSA:

Voor de weerlegging van het advies van het college van burgemeester en schepenen van Zedelgem verwijs ik naar mijn standpunt met betrekking tot het advies van het college van burgemeester en schepenen van Oostkamp, naar de evaluatie van de bezwaren die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek en naar de rubriek 'beoordeling van de goede ruimtelijke ordening', waarin ik de aanvraag toets aan de omzendbrief R0/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines en aan de criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. In het advies van het college van burgemeester en schepenen van Zedelgem wordt opgemerkt dat de type windturbine nog niet vastligt. Ook in verschillende bezwaren komt dit aspect ook aan bod.

De verschillende types windturbines vertonen enkel marginale afwijkingen die niet met het blote oog zichtbaar zijn. Gezien er in het aanvraagdossier maximale afmetingen weergegeven worden kunnen de effectieve afmetingen enkel iets kleiner zijn zodat de ruimtelijke impact enkel kan afnemen. Het is een vaste en noodzakelijke praktijk om dit type pas bij de effectieve bouw in te vullen, omdat er dikwijls een ruime periode tussen de aanvraag en de bouw kan zitten en er sedertdien een technologische evolutie kan geweest zijn of bepaalde types windturbines zelfs niet meer geproduceerd worden of niet meer beschikbaar zijn op de markt.

...

HET OPENBAAR ONDERZOEK

...

In Oostkamp werden 781 bezwaren ingediend waarvan een petitie met 709 (343 papieren en 366 digitale) handtekeningen. In Zedelgem werden 72 bezwaren ingediend.

De bezwaren handelen over:

...

Evaluatie van deze bezwaren:

Inplanting

- De ruimtelijke structuurplannen hebben geen verordenende kracht en zij, vormen geen beoordelingsgrond voor de werken en handelingen die onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Zij zijn immers beleidsplannen en geen bestemmingsplannen.
- Windturbines zijn inderdaad niet verenigbaar met de gewestplanvoorschriften die van toepassing zijn in agrarisch gebied. Art. 4.4.9. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke

- Ordering voorziet echter een afwijkingsmogelijkheid, zie rubriek 'afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften' hierboven.
- Deze afwijkingsbepaling is niet enkel van toepassing voor constructies met een beperkte ruimtelijke impact.
 - De beleving van het landschap zal inderdaad wijzigen door de oprichting van windturbines. Net om de visuele impact zo beperkt mogelijk te houden werd ervoor gekozen om ze onmiddellijk naast de autosnelweg op te richten, in een gebied dat bovendien door haar verspreide bebouwing en de aanwezigheid van verschillende woonkernen en gehuchten niet meer als gaaf landschap kan gekwalificeerd worden. Dit blijkt ook uit de bezwaren waarin gewezen wordt op de dichte ligging van sommige woningen en de dichte ligging ten opzichte van de E403.
 - Moderne gecertificeerde windturbines zijn veilig. Toch bestaan er risico's waarmee rekening gehouden moet worden bij de inplanting. Enerzijds is er de mogelijkheid dat de mast, de gondel, een wiek of een onderdeel van de turbine faalt, en anderzijds bestaat er het risico van ijsworp. Voor een windturbine die representatief is voor de meeste grootschalige windturbines die momenteel geplaatst worden blijkt dat de risico's in elk geval aanvaardbaar zijn bij afstanden van ongeveer 150m tot gebieden met woonfunctie. De veiligheidsstudie die deel uitmaakt van het aanvraagformulier toont aan dat er geen onaanvaardbaar risico is. Dit wordt omstandiger toegelicht in de milieuvergunning.
 - Ook ten opzichte van de recreanten in het Plaisiersbos is het veiligheidsrisico beperkt en aanvaardbaar. Dit blijkt eens te meer uit de bijkomende studie die in het kader van de milieuvergunningsaanvraag werd opgemaakt waarin de impact op het speelbos in het Plaisiersbos onderzocht werd en waaruit blijkt dat het veiligheidsrisico aanvaardbaar geacht wordt. Ik verwijs hiervoor naar de milieuvergunning. Het recreatief gebruik van dit bos en de landelijke wegen in de omgeving zal niet worden beperkt door de oprichting van deze windturbines.
 - Het is op deze plek inderdaad niet mogelijk om meer dan 2 turbines op te richten. De potenties van deze site worden geoptimaliseerd.
 - Volgens de milieueffect-regelgeving is het niet nodig om voor het voorziene windturbinepark een MER-onderzoek te doen. Zie rubriek 'milieutoets' hieronder. Bij de vergunningsaanvraag (in de lokalisatienota) werd een project-MER-screeningsnota gevoegd.
 - Windturbines kunnen ook in de buurt van natuurgebied opgericht worden. De essentiële functies ervan mogen niet aangetast worden. Concreet betekent dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones. Er bevinden zich geen habitatrictlijngebieden, vogelrichtlijngebieden of VEN-gebieden in de nabijheid van de geplande windturbines. De percelen zijn volgens de biologische waarderingskaart gekarteerd als biologisch minder waardevol. Voor de oprichting van de turbines werd door Anteagroup een natuurtoets opgesteld. Hierin werd het effect op fauna en flora-elementen onderzocht. De focus van het onderzoek lag voornamelijk op impact op bosvogels en vleermuizen. Uit de natuurtoets kan afgeleid dat de impact op de avifauna en flora-elementen zeer beperkt zal zijn. Significante impact is uitgesloten. In het advies dat het agentschap voor Natuur en Bos uitbracht in het kader van de milieuvergunningsaanvraag wordt deze conclusie gevolgd. In de studie worden enkele aanbevelingen gedaan om bij de bouwvergunning rekening te houden. Het betreft aanbevelingen voor de constructiefase van de windturbines. Deze aanbevelingen worden als vergunningsvoorwaarden opgenomen.

- *Het Plaisiersbos is niet bestemd als recreatiegebied maar als natuurgebied. Het dichtstbijzijnde recreatiegebied is de sportinfrastructuur 'de Bosserij' in Veldegem, die inderdaad op ca. 690m afstand ligt.*
- *De geluidsimpact van de windturbines op de bewoning in Baliebrugge zal aan de geldende normen voldoen. Zie ook de milieuvergunning. Er wordt hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.*
- *Bestaande drainagebuizen dienen uiteraard te worden behouden of er dient door de bouwheer een volwaardig alternatief te worden gerealiseerd. Dit wordt als vergunningsvoorwaarde opgenomen.*
- *Omwille van het algemeen belang en de dringende nood aan bijkomende groene stroomproductie voorziet het wetgevend kader voor de oprichting van windturbines in agrarisch gebied inderdaad ruimere mogelijkheden dan bijvoorbeeld voor het oprichten van residentiële woningen.*
- *Er zijn geen woningen op minder dan 250m: op situeringsplan 6 (bijlage 1 van de lokalisatienota) werden deze afstanden duidelijk weergegeven. Dit gegeven is ook niet meer zo relevant gezien de oude omzendbrief niet meer van kracht is.*
- *De ruimtelijke structuurplannen hebben geen verordenende kracht en zij vormen geen beoordelingsgrond voor de werken en handelingen die onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Zij zijn immers beleidsplannen en geen bestemmingsplannen. De plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen daarentegen leggen wel de bestemming vast en fungeren als beoordelingsgrond voor stedenbouwkundige vergunningen.*
- *Bosuitbreiding blijft mogelijk, de aanwezigheid van windturbines vormt geen beletsel om in de zone tussen het Plaisiersbos en de autosnelweg bijkomend bos te voorzien.*
- *Een alternatievenonderzoek is niet nodig. Enkel de voorliggende aanvraag kan beoordeeld worden.*
- *Dat de turbines worden opgetrokken op een stuk grond dat niet gelegen is aan een voldoende uitgeruste weg is geen probleem; art. 4.3.5. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening stelt enkel dat er voor het bouwen van gebouwen in dat geval geen stedenbouwkundige vergunning kan verleend worden. Een windturbine is een constructie (in de zin van art. 4.1.1., 3°) maar geen gebouw. De middenspanningscabines, die wel als een gebouw kunnen beschouwd worden, worden opgetrokken langs bestaande uitgeruste wegenis.*

Geluid

- *Groot- en middenschalige windturbines kunnen een bron zijn van geluidshinder. Het geluid van een windturbine, ook wel het brongeluid genoemd, is eigenlijk een samengesteld geluid dat niet ontstaat op één plaats. Enerzijds is er het geluid veroorzaakt door de bewegende delen in de gondel en anderzijds wordt het geluid geproduceerd door de draaiende wieken. De geluidsproductie van de huidige windturbines ligt, door allerlei technische verbeteringen al een heel stuk lager dan deze bij oudere windturbines.*

Algemeen wordt aangenomen dat op een afstand van 250m tot 300m van de turbine er vrijwel geen hinder optreedt. Overdag en 's avonds gaat het geluid, geproduceerd door de windturbines, op in het achtergrondgeluid van verkeer. Ook wanneer het waait wordt het geluid van de windturbine overstemd door omgevingslawaai. Het geluid van de draaiende rotorbladen is vooral hoorbaar 's nachts en bij lage windsterkte.

De zone wordt daarbij gekenmerkt door de aanwezigheid van een achtergrondgeluidsniveau door de autosnelweg E403. Voor deze aanvraag werden metingen van het achtergrondgeluid uitgevoerd op een aantal meetpunten thv de dichtstbijgelegen en meest kritische woningen ten opzichte van de toekomstige windturbines.

De omzendbrief EME/2006/01 stelt dat wanneer de dichtstbijzijnde vreemde woning of het dichtstbijzijnde woongebied zich bevinden op een afstand van meer dan 250m van de windturbinemast, er mag van uitgegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/het windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden. Deze werd echter aangepast i.k.v. de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden waardoor de geluidsnormen nu ook gelden buiten de afstand van 250m t.o.v. woningen. Bovendien werd een nieuwe omzendbrief R0/2014/02 opgemaakt die integraal verwijst naar de VLAREM wetgeving met betrekking tot de geluidsnormering.

De berekeningen van de geluidsimpact zijn gebaseerd op de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden die goedgekeurd werden door de Vlaamse Regering op 23 december 2011. Het toegestane immissiegeluid aan de woning is afhankelijk van de gebiedsbestemming (volgens het gewestplan) waarin de woning gelegen is.

Op basis van de verstrekte gegevens is er overdag en 's avonds geen overschrijding van de normen. 's Nachts zal er eventueel in gereduceerde mode moeten geëxploiteerd worden.

Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect geluidshinder dient verwezen te worden naar de milieuvergunning die werd verleend en waarin mitigerende maatregelen werden opgelegd.

Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief R0/2014/02 en de sectorale milieuvoorwaarden (VLAREM).

Slagschaduw & visuele hinder

- *Wanneer de zon schijnt werpt de rotor van een windturbine een bewegende slagschaduw. Dit stroboscopische effect kan hinderlijk zijn voor omliggende kantoren en woningen.*

De omzendbrief EME/2006/01 stelt dat een slagschaduw van 30 uur per jaar binnen een bewoonde woning aanvaardbaar wordt geacht. De norm voor slagschaduw werd i.k.v. de nieuwe sectorale milieuvoorwaarden verlaagd naar maximaal 8uur per jaar en maximaal 30 minuten per dag.

Indien het slagschaduw effect hoger ligt, dient onderzocht te worden in hoeverre remediërende maatregelen kunnen worden genomen (bijvoorbeeld aangepaste zonwering, coating op de ramen,...),

In de lokalisatienota werd een studie gevoegd over de slagschaduw. Voor de berekening werd gebruik gemaakt van de daarvoor geëigende software. Voor een aantal woningen ligt de verwachte slagschaduw hoger dan de normen.

Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake slagschaduw gesteld in de omzendbrief R0/2014/02 en de sectorale milieuvoorwaarden (VLAREM).

Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect slagschaduw dient verwezen te worden naar de procedure in het kader van de milieuvergunning.

- *De algemene impact van windturbines en windturbineparken op het landschap kan moeilijk overschat worden. Louter door hun schaal, zijn windturbines een dominant en blijvend element in het landschap. De discussie of de windturbines zelf, als object, nu mooi of lelijk zijn, is subjectief. De huidige windturbines zien er al een stuk fraaier uit, draaien veel trager en zijn rustgevender. De zichtbaarheid en landschappelijke impact is onmiskenbaar, dit dient echter niet per definitie als hinderlijk beschouwd worden. De windturbines worden geclusterd opgesteld evenwijdig en aansluitend bij de autosnelweg, die hier een ruimtelijk structurerende as vormt. De waarneembaarheid van deze autosnelweg in het landschap wordt vergroot. Door de beperkte onderlinge afstand tussen beide windturbines wordt een duidelijke ruimtelijke eenheid beoogt.*
- *Er zal inderdaad bijkomende impact ontstaan door de bebakening die moet voorzien worden om de veiligheid van het luchtverkeer te garanderen. Omdat de gewestplanbestemming 'gewoon' agrarisch gebied is (en niet 'landschappelijk*

waardevol') en rekening houdend met het versnipperd landschap kan bebakening niet als doorslaggevend argument beschouwd worden om de vergunning te weigeren.

- Er is aangetoond dat (de slagschaduw veroorzaakt door) windturbines geen aantoonbare impact hebben op de groei van gewassen.
- Psychologische hinder, veroorzaakt door windturbines, is moeilijk aantoonbaar. Dit kan niet objectief beoordeeld worden, aangezien de impact van de turbines op het leven van de omwonenden samenhangt van de perceptie door de omwonenden.

In elk geval worden voor dit project alle mogelijke effecten die een eventuele impact kunnen hebben op leefkwaliteit zo veel mogelijk geremedieerd. Hiervoor wordt verder verwezen naar bovenstaande beoordelingen met betrekking tot veiligheidsaspecten, geluid, slagschaduw en gezondheid.

Veiligheid

- Moderne gecertificeerde windturbines zijn veilig. Toch bestaan er risico's waarmee rekening gehouden moet worden bij de inplanting. Enerzijds is er de mogelijkheid dat de mast, de gondel, een wiek of een onderdeel van de turbine faalt, en anderzijds bestaat er het risico van ijsworp. Voor een windturbine die representatief is voor de meeste grootschalige windturbines die momenteel geplaatst worden blijkt dat de risico's in elk geval aanvaardbaar zijn bij afstanden van ongeveer 150m tot gebieden met woonfunctie.

Wiekoverdraai over de weg dient ten allen tijde vermeden te worden. Dit kan eventueel door bij bepaalde windrichtingen de wieken stil te leggen of door het verder plaatsen van de windmolens ten opzichte van de openbare weg.

De veiligheid heeft te maken met de exploitatie op zich van de windturbines en is dus niet van stedenbouwkundige aard. Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect veiligheid (met betrekking tot rotorbreuk, wiekprojectie, mastbreuk, ijsvorming, ijsafwerping,...) dient verwezen te worden naar de procedure in het kader van de milieuvergunningaanvraag.

- Bijkomende impact op de verkeersveiligheid, door de aanwezigheid van windturbines naast de snelweg, is niet of nauwelijks aanwezig. Er zijn een aantal factoren aanwijsbaar die een beperkte impact op het verkeer kunnen hebben (lichtflitsen, rukwinden, schrik-effecten) maar deze geven geen aanleiding om van een extra risico voor het verkeer te spreken.

Gezien de grote zichtbaarheid van de windturbines kunnen autobestuurders eventuele hinder al van op afstand inschatten, er bestaat geen gevaar voor afleiding en na verloop van tijd ontstaat 'gewenning' aan het gewijzigde landschapsbeeld ter hoogte van het windturbinepark. Als

Natuur

- Er bevinden zich geen habitatrictlijngebieden, vogelrichtlijngebieden of VEN-gebieden in de nabijheid van de geplande windturbines. De percelen zijn volgens de biologische waarderingskaart gekarteerd als biologisch minder waardevol. Voor de oprichting van de turbines werd door Anteagroup een natuurtoets opgesteld. Hierin werd het effect op fauna en flora-elementen onderzocht. De focus van het onderzoek lag voornamelijk op impact op bosvogels en vleermuizen. Uit de natuurtoets kan afgeleid worden dat de impact op avifauna en flora-elementen zeer beperkt zal zijn. Significante impact is uitgesloten. In het advies dat het agentschap voor Natuur en Bos uitbracht in het kader van de milieuvergunningaanvraag wordt deze conclusie gevolgd.

In de natuurimpactstudie werden een aantal milderende maatregelen gesuggereerd om de natuurimpact tijdens de constructiefase zoveel mogelijk te beperken. Zo wordt voorgesteld om geen werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen om geen impact te hebben op de in het bos of in de dreven broedende vogels. Ook kan de gewone

landbouwpraktijk best zo lang mogelijk doorgaan om te vermijden dat percelen bepaalde tijd braak komen te liggen en er zich pioniersvegetatie vestigt of akkervogels gaan broeden. Verder wordt gesteld dat de bestaande bomenrijen langs de Herderinnendreef en de Cijnsdreef niet mogen beschadigd worden. Er mag daarom geen toegang genomen worden langs deze wegen in functie van aanleg en onderhoud van het windturbinepark. Deze opmerkingen worden als vergunningsvoorwaarden opgelegd. Door deze maatregelen wordt het gevaar op aanvaringen redelijkerwijze uitgesloten.

- In de aanvraag wordt inderdaad niet opgenomen wat er zal gebeuren met de turbines als ze aan het einde van hun levensduur zijn. Het lijkt logisch dat de turbines ontmanteld worden na de buitendienststelling ervan. In de vergunningsvoorwaarden wordt daarom sloopplicht na een negatieve revisie opgelegd. Er dient daarbij maximaal gekeken te worden naar recuperatie of recyclage van de gebruikte materialen. De bouwplaats dient volledig terug vrijgemaakt te worden.

Waardevermindering en economisch verlies

- Waardevermindering van een eigendom en/of inkomstenverlies als gevolg van de aanwezigheid van windturbines. In de omgeving is eerder een subjectieve appreciatiefactor die niet handelt over ruimtelijke en stedenbouwkundige aanvaardbaarheid van de voorliggende aanvraag.

Gezondheid

- Wanneer windturbines worden geplaatst bestaat de bezorgdheid dat deze schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Vooral het geluid dat de windmolens maken zou invloed kunnen hebben op de gezondheid. Het gaat dan om migraine, verstoring van de slaap en verstoring van het evenwichtsorgaan. De risico's voor de gezondheid nabij windturbines zijn echter niet onomstotelijk bewezen. Door de nabijheid van de autosnelweg is er bovendien nu reeds heel wat omgevingsgeluid. Een rapport van de Hoge Gezondheidsraad van juni 2013 stelde dat het onwaarschijnlijk is dat moderne windturbines behalve hinder en eventueel slaapverstoring een directe weerslag hebben op de gezondheid en het welzijn. Dat wordt bevestigd door een grootschalig onderzoek van de Australische National Health and Medical Research Council dat meer dan 3.000 wetenschappelijke studies over windturbines analyseerde (Evidente on Wind Farms and Human Health, NHMRC February 2015).
- De bestaande richtlijnen en afwegingskaders voor de inplanting van windmolens gaan, naast een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en doordachte inplanting, uit van het beperken en/of uitsluiten van mogelijke hinder en/of effecten op de gezondheid. Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief R0/2014/02 en de sectorale milieuvorwaarden (VLAREM). Net als in de milieuvergunning wordt ook in deze stedenbouwkundige vergunning hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.

Communicatie

- Het verplichte openbaar onderzoek is volgens de wettelijke regels gevoerd. Over andere informele aspecten inzake communicatie kan ik geen uitspraak doen. Communicatie is ook geen stedenbouwkundig aspect.
- Wel stel ik vast dat Aspiravi op haar website duidelijke info geeft over al haar projecten en een informatie-zitdag georganiseerd heeft. Er werden heel wat bezwaren en opmerkingen ingediend waaruit toch blijkt dat het project in de omgeving goed bekend is.

Er kan besloten worden dat de bezwaren grotendeels ongegrond zijn. Sommige bezwaren geven aanleiding tot het formuleren van passende vergunningsvoorwaarden.

...

WATERTOETS

Overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid dient de aanvraag onderworpen te worden aan de watertoets. Het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 (BS 31/10/2006) en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

De windmolens staan in niet overstromingsgevoelig gebied.

De verharde oppervlakte (permanente toegangswegen en platform) bedraagt per windturbine ca. 2500 m² en bestaat volledig uit waterdoorlatende materialen.

De funderingen van de turbines nemen geen groot oppervlak in en de toegangswegen naar de turbines en werfplatforms, zijn permeabel (steenslag) zodat het water kan infiltreren. De windturbines worden ingeplant in agrarisch gebied. Het aflopend water kan infiltreren op de omliggende terreinen.

De middenspanningscabines hebben een beperkte oppervlakte. Het pad dat rondom wordt aangelegd wordt voorzien in rolgrind zodat hier infiltratie van het opgevangen hemelwater mogelijk is.

De aanvraag is conform met de gewestelijke hemelwaterverordening omdat al het hemelwater op natuurlijke wijze op eigen terrein in de bodem infiltreert.

Om de aanleg van een tijdelijke werfweg naar WT-01 mogelijk te maken wordt de langsgracht langs de autosnelweg tijdelijk ingebuisd over een lengte van 27m. Ter hoogte van de Bergenstraat / Hertog van Klevestraat worden bovendien permanente inbuizingen van grachten voorzien over een lengte van 12m en 20m. De lengte van deze inbuizingen wijkt af van de normen die worden opgelegd in de provinciale verordening, maar zijn verantwoord om de sites voor zwaar vervoer bereikbaar te maken. Om nadelige effecten op het watersysteem door een verminderde infiltratie van hemelwater te milderen dient gebruik gemaakt te worden van geperforeerde buizen. Dit wordt als vergunningsvoorwaarde opgelegd. Ook dient de diameter van de buizen te worden aangepast aan de norm die werd opgelegd in de provinciale verordening nl. min. 0 400mm.

Uit enkele bezwaren blijkt er vrees te bestaan dat de waterhuishouding van heel wat landbouwgronden zal worden verstoord. Deze vrees is ongegrond. Bestaande drainagebuizen dienen uiteraard te worden behouden of er dient door de bouwheer een volwaardig alternatief te worden gerealiseerd. Dit wordt als vergunningsvoorwaarde opgenomen.

Er kan besloten worden dat er geen schadelijk effect wordt veroorzaakt ten aanzien van de waterhuishouding, mits het naleven van de vergunningsvoorwaarden in verband met de overwelving van de baangrachten, waardoor ook gegarandeerd wordt dat de aanvraag voldoet aan de provinciale verordening baangrachten, en mits de bestaande drainagebuizen worden behouden of door een volwaardig alternatief worden vervangen.

MILIEUTOETS

Het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage bepaalt in bijlage II de

categorieën van projecten die overeenkomstig artikel 4.3.2, § 2 en § 3, van het decreet aan de project-MER worden onderworpen, maar waarvoor de initiatiefnemer een gemotiveerd verzoek tot ontheffing kan indienen. Windenergieprojecten vallen onder bijlage II, meer bepaald onder categorie "3 Energiebedrijven", subcategorie "i) Installaties voor het opwekken van elektriciteit door middel van windenergie als de activiteit betrekking heeft op:

- twintig windturbines of meer;
- vier windturbines of meer, die een aanzienlijke invloed hebben of kunnen hebben op een bijzonder beschermd gebied.

Dit is hier niet het geval.

Windturbineprojecten die niet onder bijlage II vallen, vallen onder bijlage III van het project-MER-besluit.

Bij de vergunningsaanvraag (in de lokalisatienota) werd een project-MER-screeningsnota (PrMS).

Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Rekening houdende met de aard van het project, de ruimtelijke context en de relatie tot de omgeving, waarbij geen aanzienlijke effecten op kwetsbare gebieden te verwachten zijn, kan geconcludeerd worden dat er ten gevolge van het project geen aanzienlijke milieugevolgen te verwachten zijn. Een project-MER is bijgevolg niet nodig.

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING

Deze beoordeling — als uitvoering van art. 1.1.4 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gericht op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling en met oog voor de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen - houdt rekening met de volgende criteria als uitvoering van art. 4.3.1. van de codex:

- **Functionele inpasbaarheid**

De aanvraag is niet verenigbaar met de gewestplanbestemming want de aanvraag staat niet in functie van agrarische of para-agrarische activiteit.

Art. 4.4.9. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening maakt het mogelijk dat in agrarisch gebied windturbineprojecten worden vergund. Voorwaarde hierbij is dat het om projecten gaat met een beperkte impact zodat de algemene bestemming niet in het gedrang wordt gebracht.

In het dossier wordt aangetoond dat de impact op het landbouwgebruik ter plaatse louter gegenereerd wordt door de grondinname door de plaatsing van de windturbines zelf, door de werkzones, de permanente wegenis en de plaatsing van middenspanningscabines. Bij het ontwerp van deze constructies werd duidelijk rekening gehouden met het vermijden van versnippering van de landbouwgrond. Al bij al gaat het om een relatief beperkte terreininname, zodat kan gesteld worden dat de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang gebracht wordt.

Behalve de feitelijke grondinname is er quasi geen andere vorm van verstoring van de agrarische uitbatingsmogelijkheden.

Door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen wordt het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen gegarandeerd en wordt een optimalisatie van de windenergieopwekking beoogd. Volgens de omzendbrief R0/2014/02 betreffende het afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines wordt vanaf drie windturbines van een cluster gesproken. In voorliggende aanvraag worden 2 windturbines voorzien. Toch is de aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar. In de lokalisatienota wordt immers aangegeven hoe het project de betreffende projectzone maximaal benut,

rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, met de technische randvoorwaarden en de milieuvorwaarden. De realisatie van een 3° windturbine is hier niet mogelijk.

De windturbines liggen op korte afstand van het Plaisiersbos. Dit is volgens de omzendbrief R012014/02 "Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines" geen probleem. De omvang van het project mag de structuur en de essentiële functies van de randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aantasten. Dit betekent dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones. Dit is hier niet het geval. Er bevinden zich geen habitatrictlijngebieden, vogelrichtlijngebieden of VEN-gebieden in de nabijheid van de geplande windturbines. De percelen zijn volgens de biologische waarderingskaart gekarteerd als biologisch minder waardevol. Voor de oprichting van de turbines werd door AnteaGroup een natuurtoets opgesteld. Hierin werd het effect op fauna en flora-elementen onderzocht. De focus van het onderzoek lag voornamelijk op impact op bosvogels en vleermuizen. Uit de natuurtoets kan afgeleid worden dat de impact op avifauna en flora-elementen zeer beperkt zal zijn. Significante impact is uitgesloten. In het advies dat het agentschap voor Natuur en Bos uitbracht in het kader van de milieuvergunningaanvraag wordt deze conclusie gevolgd. Er is dus geen functionele onverenigbaarheid met het nabijgelegen natuurgebied Plaisiersbos. Door het opnemen van de milderende maatregelen uit de natuurimpactstudie als vergunningsvoorwaarden wordt het gevaar op aanvaringen redelijkerwijze uitgesloten.

De windturbines worden effectief gebundeld met de autosnelweg. Het vlakbijgelegen Plaisiersbos draagt er als middenschallig landschapselement ook toe bij dat de turbines aansluiten bij de schaal en de opbouw van het landschap en er slechts beperkt sprake is van aantasting van het reeds versnipperde landschap.

- *Mobiliteitsimpact*

De windturbines creëren nauwelijks mobiliteitsimpact. Ze zijn bovendien goed bereikbaar voor vrachtwagens vanaf de autosnelweg.

- *Schaal*

De schaal van de windturbines staat in verhouding met de grootschaligheid van de autosnelweg waarmee gebundeld wordt. Tevens valt op dat de turbines ingeplant worden in een plaatselijk vrij grote landschapskamer tussen de autosnelweg, het bos, de Cijnsdreef en de Bergenstraat / Hertog van Klevestraat. Deze landschapskamer meet ongeveer 200m x 1200 m. Deze ruimte verdraagt de geplande ruimtelijke ingreep.

- *Ruimtegebruik en bouwdichtheid*

De terreininname blijft relatief beperkt. Windturbines zelf zijn enkel puntinname op de bodem. De werkvlakken zijn ook beperkt tot het strikt noodzakelijke.

In de lokalisatienota wordt aangegeven hoe het project de betreffende projectzone maximaal benut, rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, met de technische randvoorwaarden en de milieuvorwaarden. Een 3^e windturbine is niet mogelijk.

- *Visueel-vormelijke elementen*

De omgeving is landschappelijk versnipperd, en dit vooral door de hier markant aanwezige autosnelweg (met op- en afritteninfrastructuur en autosnelwegbruggen maar ook door de

versnipperde bebouwing en de nabijheid van verschillende kernen en gehuchten (Veldegem, Sijlo, Ruddervoorde, Baliebrugge, Westkant). Er is hier geen sprake van een open en weids landschap.

De windturbines worden door de parallelle opstelling en korte afstand tot de autosnelweg effectief gebundeld aan deze ruimtelijk markante infrastructuur. Door de oordeelkundige opstelling van de turbines, in overeenstemming met de langgerekte vorm van de parallel aan de autosnelweg liggende landschapskamer is deze opstelling in overeenstemming met de goede plaatselijke aanleg.

Er werd geopteerd voor een type turbine met drie wieken die zullen draaien bij een laag toerental. Traag draaiende turbines worden als statiger en minder storend ervaren dan de snel draaiende. De toren is van het volle type (buismast) en is in staal of beton uitgevoerd. De standaardkleur van de turbines is gebroken wit/grijs, passende in de omgeving. De basis wordt in verschillende groene kleurschakeringen uitgevoerd zodat de turbines zich maximaal integreren in het aanwezige groen. Om dit effect te garanderen wordt een vergunningsvoorwaarde opgelegd. Door de aanwezige opgaande beplantingen in de nabije omgeving worden de turbines ook deels aan het zicht onttrokken. Het is niet wenselijk om belettering en reclame aan te brengen op de windturbines. Dit zou de aanwezigheid van de windturbines versterken. Er wordt hiervoor een vergunningsvoorwaarde opgenomen.

- *Cultuurhistorische aspecten*

Uit het advies van Onroerend Erfgoed blijkt dat er geen negatieve impact zal zijn inzake archeologie. De impact op beschermd erfgoed wordt gemilderd door bestaand opgaand groen. Er zijn in de nabije omgeving geen beschermde landschappen.

- *Het bodemreliëf*

Er is geen impact na de uitvoering van de werken.

- *Hinderaspecten, gezondheid, gebruiksgenot en veiligheid in het algemeen*

Windturbines kunnen typisch potentieel hinderlijk zijn voor de aspecten geluid en slagschaduw. Ook veiligheid is een issue. Voor al deze aspecten werden studies uitgevoerd:

Er werd een geluidsstudie uitgevoerd (door Acoustical Engineering) en bij de lokalisatienota gevoegd. Uit deze studie blijkt dat er door het hoog oorspronkelijk omgevingsgeluid (vooral veroorzaakt door de autosnelweg) overdag en 's avonds geen overschrijding zal zijn van de normen. 's Nachts zal eventueel in gereduceerde mode moeten geëxploiteerd worden om conform de normen te kunnen uitbaten. Voor verder gedetailleerd onderzoek en evaluatie van het aspect geluidshinder dient verwezen te worden naar de milieuvergunning die werd verleend en waarin mitigerende maatregelen werden opgelegd.

Het project dient steeds te voldoen aan de voorwaarden inzake geluid gesteld in de omzendbrief R0/2014/02 en de sectorale milieuvoorwaarden (VLAREM).

Er werd ook een uitgebreide slagschaduwstudie uitgevoerd (door SGS) en bij de lokalisatienota gevoegd.

Uit deze studie blijkt dat voor een aantal woningen de te verwachten slagschaduw hoger ligt dan de normen. De exploitant is bereid de nodige remediërende maatregelen te nemen zodat kan geëxploiteerd worden met respect voor de vigerende slagschaduwnormen. De naleving ervan wordt als vergunningsvoorwaarde Opgenomen.

Alle veiligheidsaspecten van het voorgenomen project worden toegelicht in de veiligheidsstudie die (door SGS) werd uitgevoerd. De windturbines zullen gecertificeerd zijn

volgens de IEC-normering of gelijkwaardig. In de veiligheidsstudie werden de maximale risicocontouren vastgelegd voor externe personen, de woonfunctie en kwetsbare locaties. Met betrekking tot deze hinder- en veiligheidsaspecten verwijs ik ook naar de positieve evaluatie van de milieuvergunningsaanvraag, waarin deze aspecten ook ruim aan bod komen.

Gelet op de uitgebrachte adviezen. Aan de meeste opmerkingen kan tegemoet gekomen worden door opnemen van vergunningsvoorwaarden.

Gelet op de evaluatie van de bezwaren die gerezen zijn tijdens het openbaar onderzoek. Aan de gegronde opmerkingen kan tegemoet gekomen worden door het opnemen van vergunningsvoorwaarden.

ALGEMENE CONCLUSIE

Uit bovenstaande motivering blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is (of kan gebracht worden mits het opleggen van de nodige voorwaarden) met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en met zijn onmiddellijke omgeving.

(...)

Voorwaarden vanuit Ruimte Vlaanderen

- 1. Op het einde van hun levensduur dienen de turbines ontmanteld te worden. Er dient daarbij maximaal gekeken te worden naar recuperatie of recyclage van de gebruikte materialen. De bouwplaats dient dan volledig terug vrijgemaakt te worden.*
- 2. Er mag op de windturbine(masten) geen reclame worden aangebracht (met uitzondering van een bescheiden aanduiding van de naam of het logo van de firma). De basis dient in verschillende groene kleurschakeringen te worden uitgevoerd (zoals op het plan weergegeven).*
- 3. Aanbevelingen uit de natuurstudie (mbt de constructiefase van de windturbines):*
 - o Er mogen geen werkzaamheden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen. Dit zou immers een impact kunnen hebben op de in het bos of in de dreven broedende vogels.*
 - o De gewone landbouwpraktijk kan best zo lang mogelijk doorgaan om te vermijden dat percelen bepaalde tijd braak komen te liggen en er zich pioniersvegetatie vestigt of akkervogels gaan broeden.*
 - o De bestaande bomenrijen langs de Herderinnendreef en de Cijnsdreef mogen niet beschadigd worden. Er mag geen toegang genomen worden langs deze wegen in functie van aanleg en onderhoud van het windturbinepark.*
- 4. Alle preventieve en technische maatregelen moeten genomen worden zodat eventuele slagschaduwhinder en geluidshinder onder de vigerende normen blijft.*
- 5. De windturbines mogen niet in bedrijf zijn of worden genomen indien er ijs op de bladen zit. Dit dient opgenomen te worden in het veiligheidsbeheersysteem van de windturbines.*
- 6. De (al dan niet tijdelijke) overwelving van de baangrachten dient te gebeuren conform de provinciale verordening (o.a. met geperforeerde buizen met minimum 0 400mm).*
- 7. Bestaande drainagebuizen dienen te worden behouden of door een volwaardig alternatief te worden vervangen.*

...

Dit is de bestreden beslissing.

Ook het college van burgemeester en schepenen van Oostkamp en Zedelgem vorderen met aangetekende brieven van 7 maart 2016 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de bestreden beslissing. Deze beroepen hebben als rolnummer 1516/RvVb/0418/SA en 1516/RvVb/0424/SA.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat het verzoek tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partijen

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen voegen ter staving van hun belang luchtfoto's toe met aanduiding van de inplanting van de windturbines en de ligging van hun woningen/eigendommen ten opzichte ervan. Zij duiden ook de afstanden tot aan de geplande windturbines.

De oprichting van de windturbines zal volgens hen diverse vormen van stedenbouwkundige en milieuhinder veroorzaken die de grenzen van het normaal aanvaardbare zeer ruim overschrijden: visuele en esthetische hinder, negatieve gezondheidsimpact door geluidshinder en slagschaduw, verminderde natuurbeleving en schending van de goede ruimtelijke ordening. Tot slot stellen de verzoekende partijen dat de windturbines een invloed zullen hebben op de waarde van hun eigendom.

2.

De verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het vernietigingsberoep. Zij putten hun belang uit het feit dat zij een eigendom hebben in de onmiddellijke omgeving. Op zich volstaat dat niet en dienen zij *in concreto* aan te tonen welke hinder en/of nadelen zij zullen ondervinden. Zij komen echter niet verder dan vage beweringen die niet aan de hand van stukken worden gestaafd.

In elk geval kunnen verzoekende partijen sub 1 en 2 geen enkel nadeel ondervinden, daar zij achter het Plaisiersbos wonen en geen enkel uitzicht hebben op de geplande windturbines.

Verzoekende partij sub 6 woont in leper en lijdt geen enkel persoonlijk nadeel. Hij verhuurt zijn woning en heeft dus persoonlijk geen enkel zicht op de windturbines, noch kan hij nadeel uit de exploitatie ondervinden. Dit geldt evenzeer voor verzoekende partijen sub 9 en 10.

De verzoekende partij sub 7 woont op zeer ruime afstand en heeft nauwelijks tot geen zicht op de geplande windturbines. Daarenboven woont hij aan de overkant van de E403. Dit geldt evenzeer voor de verzoekende partijen sub 3, 4 en 8.

De verzoekende partij sub 5 zijn huurders.

De verzoekende partij sub 11 zal geen zicht hebben op de windturbines, noch zal hij slagschaduw ervaren, daar zijn woning achter de bomen ligt, hetgeen het uitzicht wegneemt en voor schaduw zorgt.

3.

De tussenkomenende partij sluit hierbij aan en stelt dat de verzoekende partijen geen enkel bewijs leveren van de hoedanigheid waarop zij zich beroepen: nergens worden concrete stukken bijgebracht waaruit hun effectieve woonplaats dan wel werkplaats blijkt.

Tevens wordt het bewijs dat zij als benadeelden "*rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kunnen ondervinden*" ingevolge de tenuitvoerlegging van de door hen bestreden beslissing, niet geleverd, maar beperken zij zich tot het toevoegen van een luchtfoto en vage en algemene formuleringen.

Voor de zevende, achtste en negende verzoekende partij geldt dat zij aan de overzijde van de autosnelweg E403 wonen, waardoor de "*diverse vormen van stedenbouwkundige en milieuhinder en overlast*" waarop zij zich beroepen, ernstig genuanceerd dienen te worden.

De zesde verzoekende partij woont te Menen op 45 km van de inplantingsplaatsen. Het louter feit dat hij mede-eigenaar is van een woning gelegen aan de Cijnsdreef 1 te Veldegem, verleent hem niet het vereiste belang.

Voor de negende verzoekende partij geldt evenzeer dat het louter feit dat hij mede-eigenaar is van een woning gelegen aan de Cijnsdreef 1 te Veldegem, hem niet het vereiste belang verleent. Zijn woonplaats is gelegen op 2 km van de inplantingslocaties, waardoor hij concreet aannemelijk had moeten maken dat hij hinder zal ondervinden.

Minstens voor wat betreft de zesde en negende verzoekende partij is het verzoekschrift onontvankelijk bij gebrek aan bewijs van hun zakelijke rechten en gelet op de ligging van hun woningen.

4.

De verzoekende partijen repliceren in hun wederantwoordnota dat er enkel vereist is dat zij rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kunnen ondervinden als gevolg van de bestreden vergunningsbeslissing, maar niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker moet zijn.

Zij moeten het eventueel bestaan van deze hinder en nadelen enkel voldoende waarschijnlijk maken en de aard en de omvang ervan concreet omschrijven en tegelijkertijd aantonen dat er een (on)rechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing en de hinder of nadelen, die zij (zullen) ondervinden.

Zij verwijst opnieuw naar de luchtfoto en stelt daarbij dat de ligging van de woningen/eigendommen en de vermelde afstanden tot de windturbines niet door verwerende partij, noch door tussenkomenende partij wordt betwist.

Gelet op de korte afstanden zullen zij onvermijdelijk en ontegensprekelijk diverse vormen van stedenbouwkundige en milieuhinder en overlast ondervinden.

Gelet op de afmetingen van de windturbines (ashoogte hebben van max. 108 meter, een rotordiameter van max. 92,5 meter en een tiphoogte van max. 150 meter) zullen deze zeer "overheersend" zijn en vanop zeer ruime afstand zichtbaar zijn, en alleszins vanuit de

eigendommen van verzoekende partijen. Er valt daarbij niet in te zien hoe dit uitzicht zou worden ontnomen door de aanwezigheid van "natuurlijke hindernissen (bomen, andere bebouwing)", zoals verwerende partij niet ernstig voorhoudt. Deze kunnen de windturbines niet aan het oog onttrekken, ook niet gedeeltelijk. Zij verwijst daarvoor naar haar stukken 9 en 10.

5.

In haar laatste schriftelijke uiteenzetting stelt de tussenkomende partij dat de verzoekende partijen plots beweren dat zij visuele hinder zullen lijden. Hiermee kan geen rekening worden gehouden, gezien zij dit reeds in het inleidende verzoekschrift hadden kunnen uiteen zetten. Daarnaast wordt de vermeende visuele hinder niet geconcretiseerd.

Voor de zesde en negende partij kan visuele hinder niet worden aangenomen daar zij niet eens in de buurt wonen.

De woningen van de eerste, tweede en vijfde verzoekende partijen zijn gelegen ten (noord)westen van het project, waardoor het Plaisiersbos ertussen is gelegen en voor een visuele afscherming zorgt.

Achter de woning van de zevende verzoekende partij zijn er verschillende grote stallen, zodat ook daar geen zicht op de windturbines kan worden verkregen.

De woning en tuin van achtste verzoekende partij zijn ook volledig visueel afgeschermd door hoogstammig groen.

Ook de woning van de elfde verzoekende partij wordt omgeven door dichte begroeiing.

Meer algemeen worden de woningen van eerste, tweede, vijfde, zevende, achtste en elfde verzoekende partij visueel afgeschermd.

De tussenkomende partij volhardt in haar exceptie.

Beoordeling door de Raad

Om als derde belanghebbende bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 4.8.11, §1, eerste lid 3° VCRO in principe dat de verzoekende partijen, als natuurlijke persoon of als rechtspersoon, rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen kunnen ondervinden ingevolge de bestreden vergunningsbeslissing. Artikel 4.8.11, §1, eerste lid, 3° VCRO vereist derhalve niet dat het bestaan van deze hinder of nadelen absoluut zeker is.

De verzoekende partijen moeten het mogelijk bestaan van deze hinder of nadelen voldoende waarschijnlijk maken, de aard en de omvang ervan voldoende concreet omschrijven en redelijkerwijze aannemelijk maken dat er een risico bestaat dat zij de in hun verzoekschrift aangevoerde rechtstreekse of onrechtstreekse hinder of nadelen van de bestreden vergunningsbeslissing kunnen ondervinden waarbij zij tevens dienen aan te tonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks causaal verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de vergunningsbeslissing enerzijds en de aangevoerde hinder of nadelen anderzijds.

In hun verzoekschrift delen de verzoekende partijen mee dat zij eigenaars/bewoners zijn van nabijgelegen eigendommen/woningen. Zij situeren de afstand (in meter) van hun percelen ten aanzien van de geplande windturbines. Ze voegen bij het verzoekschrift een luchtfoto met aanduiding van de eigendommen/woningen en de inplantingsplaats van de windturbines. Aldus zijn alle noodzakelijke gegevens ter identificatie van hun eigendommen/woningen opgenomen in het inleidend verzoekschrift.

Uit de voorgelegde gegevens blijkt dat:

- De eerste en tweede verzoekende partij zijn woonachtig op 400 meter van WT1, respectievelijk 593 meter van WT2:

Het feit dat het Plaisiersbos een afscheiding vormt, neemt, gelet op de grote hoogte van de turbines, de mogelijke visuele hinder niet weg, zoals verwerende en tussenkomen de partij ten onrechte beweren, hetgeen overigens ook bevestigd wordt door het stuk 9 van de verzoekende partijen, en laat de andere hinderaspecten eveneens onverlet. Niets belet een verzoekende partij, die in haar verzoekschrift reeds gewag maakte van visuele en esthetische hinder, om in haar wederantwoordnota meer uitleg te geven over haar belang of stukken toe te voegen (in casu stuk 9 en 10) en dit in antwoord op een opmerking of exceptie van een andere partij.

- De derde verzoekende partij is woonachtig op 335 meter van WT1. De bewering van de verwerende partij dat de derde verzoekende partij aan de overkant van de E403 woont, is onjuist.
- De vierde verzoekende partij is woonachtig op 360 meter van WT1. De bewering van de verwerende partij dat de vierde verzoekende partij aan de overkant van de E403 woont, is onjuist.
- De vijfde verzoekende partij is woonachtig op 296 meter van WT2. Monique Devos en Walter Brans zijn de bewoners van de woning die gedeeltelijk in eigendom is van Monique Devos (in mede-eigendom met zesde verzoekende partij). Als bewoners zijn zij het die de aangevoerde hinder mogelijk kunnen ondervinden. Het feit dat het Plaisiersbos een afscheiding vormt, neemt, zoals eerder gesteld, de mogelijke visuele hinder niet weg, en laat de andere hinderaspecten eveneens onverlet.
- De zesde verzoekende partij woont niet in de omgeving van de geplande windturbines, doch is mede-eigenaar van de woning gelegen op 296 meter, die door de vijfde verzoekende partij wordt bewoond.

In weerwil van wat de tussenkomen de partij beweert, beroept de zesde verzoekende partij zich niet louter op de beschikking over zakelijke rechten met betrekking tot een onroerend goed dat is gelegen in de nabijheid van het project. Met de verzoekende partijen kan immers aangenomen worden dat de inplanting van windturbines een invloed kan hebben op de waarde van de nabijgelegen eigendom, waaruit volgt dat de zesde verzoekende partij een belang heeft om een beroep in te stellen bij de Raad.

- De zevende verzoekende partij en de achtste verzoekende partij zijn woonachtig op 450 meter van WT2, respectievelijk op 403 meter van WT1. Het feit dat deze verzoekende partijen aan de overkant van de E403 wonen, ontnemt hun belang niet. Zowel verwerende als tussenkomen de partij wijzen op het feit dat zij nauwelijks zicht zouden hebben op de turbines (al dan niet door het feit dat grote stallen, respectievelijk hoogstammig groen zouden zorgen voor een visuele afscherming). Er moet evenwel opnieuw worden gewezen naar de grote hoogte van de turbines, en naar het feit dat het belang niet enkel te situeren is in de visuele sfeer, maar dat er onder meer ook gewezen wordt op mogelijke geluidshinder. De zevende verzoekende partij woont op 160 meter en de achtste verzoekende partij op 350 meter van een evaluatiepunt van de geluidstudie die bij bepaalde types mogelijke overschrijdingen van de norm vaststelt tijdens de diepe nacht.
- De negende verzoekende partij is eigenaar van een woning op 392 meter van WT2 en van landbouwgronden die quasi-onmiddellijk grenzen aan de projectpercelen.

In weerwil van wat de tussenkomende partij beweert, beroept de negende verzoekende partij zich niet louter op de beschikking over zakelijke rechten met betrekking tot een onroerend goed dat is gelegen in de nabijheid van het project. Met de verzoekende partijen kan immers aangenomen worden dat niet kan uitgesloten worden dat de inplanting van windturbines een invloed kan hebben op de waarde van de nabijgelegen eigendom, waaruit volgt dat de negende verzoekende partij een belang heeft om een beroep in te stellen bij de Raad.

- De tiende verzoekende partij is woonachtig op 500 meter van WT2 en bewerkt tevens landbouwgronden die quasi-onmiddellijk grenzen aan de projectpercelen (in de nabijheid van WT2). Deze percelen worden aangeduid op stuk 3 van de verzoekende partijen.
- De elfde verzoekende partij is woonachtig op 400 meter van WT2. Zowel verwerende als tussenkomende partij wijzen op het feit dat zij nauwelijks zicht zou hebben op de turbines (gelet op de dichte begroeiing rond de woning). Er moet evenwel opnieuw worden gewezen naar de grote hoogte van de turbines, en naar het feit dat het belang niet enkel te situeren is in de visuele sfeer.

De verzoekende partijen maken aldus aan de hand van de ligging van hun percelen ten opzichte van de geplande windturbines voldoende aannemelijk hinder en nadelen te kunnen ondervinden door het oprichten van twee windturbines. Er kan immers aangenomen worden dat dit, mede gelet op de aangehaalde maximale tiphoogte van 150 meter, een impact kan hebben op esthetisch vlak, waarbij er mogelijk visuele hinder zal worden beleefd, alsook geluids- en slagschaduwhinder. De verzoekende partijen maken voldoende aannemelijk dat zij binnen een afstand wonen die de genoemde hinderaspecten kan ondervinden. Dit kan mogelijk leiden tot waardevermindering van de nabijgelegen eigendommen. Anders dan de tussenkomende partij voorhoudt, wordt mogelijke visuele hinder reeds aangevoerd in het inleidend verzoekschrift.

Het loutere gegeven dat de verzoekende partijen geen eigendomstitels voegen bij het verzoekschrift is niet voldoende om te doen twijfelen aan de woonplaats van de verzoekende partijen zoals vermeld in het verzoekschrift.

De exceptie wordt verworpen.

B. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

Uit het dossier blijkt dat de vordering tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

Verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 4.7.26 en 4.7.26/1 VCRO, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel

als beginselen van behoorlijk bestuur, de artikelen 4.3.1 en 4.3.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en van artikel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: MER-besluit).

De verzoekende partijen voeren aan dat de verwerende partij de screening naar de milieueffecten op onvoldoende wijze heeft uitgevoerd, minstens blijkt uit de bestreden beslissing niet dat de verwerende partij aan de hand van de relevante wettelijke criteria (van het DABM) een eigen onderzoek heeft gevoerd naar de eventueel aanzienlijke effecten van het aangevraagde, noch dat zij het gecumuleerd effect van de twee windturbines heeft onderzocht.

In de bestreden beslissing wordt louter “*vastgesteld*” dat de aanvrager bij zijn vergunningsaanvraag een project-MER-screeningsnota heeft gevoegd. Deze vaststelling moet onderscheiden worden van de taak van de vergunningverlener om zélf onderzoek te doen naar de aanzienlijke milieueffecten van het project.

Dit is te meer onbegrijpelijk in het licht van het ongunstig advies van het college van burgemeester en schepenen van Zedelgem dat stelt dat de screeningsnota onvoldoende uitgewerkte gegevens bevat om te kunnen oordelen over de aanwezigheid van (aanzienlijke) negatieve milieueffecten. Het ongunstig advies werd volgens de verzoekende partijen onvoldoende beantwoord, laat staan weerlegd.

Dit is tevens in strijd met de motiveringsplicht; de verwerende partij diende een formele paragraaf te wijden aan het MER-screeningsonderzoek, waarbij zij zich niet kon beperken tot de vaststelling dat de aanvrager bij zijn vergunningsaanvraag een project-MER-screeningsnota heeft gevoegd met verwijzingen naar de studies.

Ten gronde wordt gesteld dat er onvoldoende duidelijkheid is met betrekking tot de milieueffecten op vlak van geluidshinder en slagschaduwshinder.

In de bestreden beslissing wordt daaromtrent ten onrechte verwezen naar de milieuvergunning, die een bijzondere voorwaarde oplegt in verband met geluidshinder (plicht tot opmaken rapport inzake de wijze waarop de windturbines 's nachts zullen worden gemoduleerd). Deze voorwaarde is niet deugdelijk en bevestigt dat er op het moment van beoordeling geen enkele garantie voorlag dat de geluidsnormen kunnen worden nageleefd. De betrokken voorwaarde biedt evenmin een garantie dat de geluidsnormen zullen nageleefd worden.

Uit de milieuvergunning is tevens gebleken dat de exploitant niet kan garanderen dat de jaar- en dagnormen met betrekking tot slagschaduwshinder in alle omstandigheden kunnen gerespecteerd worden.

Gelet op het voorgaande mocht de verwerende partij niet zonder meer verwijzen naar de onwettige – want gebrekkig gemotiveerde- milieuvergunning (en de aldaar opgelegde voorwaarden).

Er kan worden geconcludeerd dat de bestreden beslissing geen afdoende motivering bevat waaruit blijkt dat het aangevraagde geen aanzienlijke milieueffecten tot gevolg heeft. De conclusie is feitelijk onjuist en materieel ongegrond.

2.

De verwerende partij stelt dat uit de verschillende studies (natuurimpactstudie, slagschaduwstudie en geluidstudie) blijkt dat er geen aanzienlijke effecten op het milieu zullen zijn. Nergens bewijzen verzoekende partijen dat de conclusies van deze studies niet correct zijn.

Voor wat betreft de motivering, dient te worden opgemerkt dat verwerende partij uitgebreid ingaat op de bezwaren en opmerkingen, o.a. op deze van het college van burgemeester en schepenen te Zedelgem.

Zij stelt dat verzoekende partijen bezwaarlijk kunnen voorhouden dat verwerende partij geen eigen beoordeling heeft gemaakt en de lokalisatienota (sic) niet op zijn merites heeft beoordeeld.

Verder is er ook nog het duidelijk advies van het agentschap Natuur en Bos dat stelt dat er geen significante impact is.

De uitgevoerde MER-screening kon derhalve in alle redelijkheid volstaan. Waar er zich mogelijks problemen zouden kunnen stellen, werden passende voorwaarden opgelegd, ook al sloeg het merendeel van de bezwaren op problemen van exploitatie, die in de milieuvergunning aan bod (moeten) komen.

3.

3.1

De tussenkomen partij stelt dat de verwerende partij in het bestreden besluit naar de project-MER-screeningsnota verwijst die gevoegd werd bij de aanvraag. Steunend op de inhoud van die nota, en rekening houdend met de aard van het project, de ruimtelijke context en de relatie tot de omgeving (dit zijn de criteria uit bijlage II bij het DABM), en verder het feit dat er geen aanzienlijke effecten op kwetsbare gebieden te verwachten zijn, kon de vergunningverlenende overheid in alle redelijkheid tot de conclusie komen dat er ten gevolge van het project geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, zodat de opmaak van een project-MER niet nodig is.

Uit deze passus blijkt een eigen oordeelsvorming, waarbij bovendien wordt teruggekoppeld naar de criteria uit bijlage II bij het DABM.

De verwerende partij heeft aldus een afdoende gemotiveerde screeningsparagraaf opgenomen.

Daarenboven moet de screeningsparagraaf, opgenomen onder de hoofding “*milieutoets*” in samenhang worden gelezen met de rest van de bestreden beslissing.

3.2

De verzoekende partijen stellen ten onrechte dat de verwerende partij in de beslissing enkel *verwezen* heeft naar de project-MER-screeningsnota zonder deze in haar beoordeling te betrekken. Nochtans wordt de conclusie van de screeningsnota *hernomen* in het besluit, zodat het duidelijk is dat de verwerende partij de aldaar gemaakte beoordeling bijtreedt. Dat blijkt ook uit de andere passages van de beslissing.

Gelet op de resultaten van de project-MER-screeningsnota en rekening houdend met de criteria uit bijlage II DABM kon de verwerende partij dan ook terecht oordelen dat geen project-MER nodig is.

Uit de beslissing kan afgeleid worden dat de verwerende partij wel degelijk kennis genomen heeft van de inhoud van de stukken van het aanvraagdossier, en deze stukken betrokken heeft in haar beoordeling.

De verwerende partij kon tevens verwijzen naar de verschillende studies die naar aanleiding van de vergunningsaanvraag werden opgesteld, onder meer naar de slagschaduwstudie, de

geluidsstudie, de veiligheidsstudie en de natuurimpactstudie, waaruit geen ernstige milieueffecten blijken, in tegenstelling tot wat de verzoekende partijen beweren.

De verwerende partij kon hierbij ook terecht verwijzen naar de mitigerende maatregelen opgenomen in de corresponderende milieuvergunning.

3.3

De verwerende partij heeft het advies van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem op afdoende wijze weerlegd. Bovendien is zij niet verplicht om (punt voor punt) te antwoorden op alle bezwaren en grieven die in het kader van het openbaar onderzoek en de adviesverlening naar aanleiding van de aanvraag naar voren zijn gekomen.

3.4

In weerwil van wat de verzoekende partijen beweren, dienen niet alle aandachtspunten, zoals bepaald in art. 4.3.1, §2, 1° VCRO, doch enkel de relevante, expliciet worden behandeld bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. De verwerende partij heeft een afdoende onderzoek gedaan naar de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening, zoals blijkt uit de weerlegging van het derde middel.

3.5

Met betrekking tot de vergunningsvoorwaarden stelt de tussenkomende partij dat de omstandigheid dat de verwerende partij voorwaarden koppelt aan de vergunning voor wat betreft het aspect slagschaduw en geluidshinder niet tot gevolg heeft dat hieruit *de facto* moet afgeleid worden dat het project aanzienlijke milieueffecten teweegbrengt.

Integendeel spreekt deze voorwaarde over mogelijke hinder, die moet vermeden worden door het nemen van preventieve en technische maatregelen. De opgelegde voorwaarden fungeren als bijkomende garantie dat steeds voldaan wordt aan de Vlarem-normen.

Ook in de milieuvergunning kon een bijzondere milieuvergunningsvoorwaarde (nl. het opmaken van een rapport met betrekking tot de geluidsnormen) opgenomen worden zonder dat hieruit moet afgeleid worden dat het project vermeend aanzienlijke milieueffecten zou sorteren, *quod non*.

Evenmin kunnen de verzoekende partijen gevolgd worden waar zij stellen dat er geen garantie bestaat dat de opgelegde voorwaarde (naleving van de normen van Vlarem II) nageleefd zullen worden. Niet alleen worden de windturbines conform Vlarem II uitgerust met een automatische stilstandmodule en met een slagschaduwsensor, daarnaast is dergelijke voorwaarde een afdwingbare resultaatsverbintenis.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 4.3.1 DABM luidt als volgt:

“Voorgenomen projecten worden, alvorens een vergunning kan worden verleend voor de vergunningsplichtige activiteit die het voorwerp uitmaakt van het project, aan een milieueffectrapportage onderworpen in de gevallen bepaald in dit hoofdstuk”

Artikel 4.3.3 (§2) DABM luidt als volgt:

“In de gevallen, vermeld in artikel 4.3.2, § 2bis en § 3bis, waarvoor een project-MER-screeningsnota werd opgesteld, neemt de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag, een beslissing of er een project-MER moet

worden opgesteld. Zij doet dat op het ogenblik van en als onderdeel van de beslissing over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag. De beslissing dat al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, wordt ter beschikking van het publiek gesteld op de wijze, bepaald door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan verder inzake de project-MER-screening nadere regels vaststellen en kan de vorm en de inhoudelijke elementen van de project-MER-screeningsnota bepalen.

Artikel 2 van het MER-besluit luidt als volgt:

“

§ 1

De categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, § 1, § 2, § 2bis, § 3 en § 3bis, van het decreet al dan niet een project-MER moet worden opgesteld, zijn vermeld in bijlage I, bijlage II en bijlage III van dit besluit.

(...)

§ 6

Voor de categorieën van projecten, vermeld in bijlage III bij dit besluit, kan de initiatiefnemer een project-MER-screeningsnota indienen bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, kan een modelformulier vaststellen voor de opmaak van de project-MER-screeningsnota, vermeld in het eerste lid. In dat modelformulier worden alle gegevens opgevraagd over de kenmerken van het voorgenomen project, de locatie van het project, de gebieden waarop het project van invloed kan zijn en de kenmerken van de mogelijke milieueffecten, die nodig zijn om te besluiten of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn van een voorgenomen project.

§ 7

De overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de vergunningsaanvraag beslist geval per geval over die project-MER-screeningsnota's. Ze beslist op basis van de selectiecriteria, vermeld in bijlage II van het decreet.”

Artikel 4.7.26 VCRO luidt als volgt:

§ 1. Een vergunning wordt binnen de bijzondere procedure afgeleverd door de Vlaamse Regering of de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar.

(...)

§ 3. Het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde onderzoekt of een vergunningsaanvraag ontvankelijk en volledig is. Een vergunningsaanvraag is ontvankelijk en volledig indien voldaan is aan de krachtens § 5 bepaalde ontvankelijkheidsvereisten en de dossiergegevens een onderzoek ten gronde toelaten.

Het resultaat van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek wordt per beveiligde zending aan de aanvrager verstuurd (...) In dat geval doet de vergunningverlenende overheid uitdrukkelijk uitspraak in haar beslissing of er een milieueffectrapport over het project moet worden opgesteld. Zo ja, dan weigert ze de aangevraagde vergunning toe te kennen.

(...)

Artikel 4.7.26/1, §1 VCRO luidt als volgt:

“Als de vergunningsaanvraag een project-MER-screeningsnota als vermeld in artikel 4.3.3, § 2, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, omvat, onderzoekt het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde, die nota en neemt een beslissing of er een milieueffectrapport over het project moet worden opgesteld.”

2.

Het beginsel van de materiële motiveringsplicht houdt in dat er voor elke administratieve beslissing rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan, wat onder meer betekent dat die motieven moeten steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld.

3.

De Raad merkt vooreerst op dat de verzoekende partijen niet concreet toelichten hoe de bestreden beslissing het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel schendt. Het middelonderdeel is onontvankelijk in het licht van artikel 15, 4° Procedurebesluit.

4.

4.1

In casu heeft de verwerende partij zich voor haar screening gesteund op de project-MER-screeningsnota, hetgeen door partijen niet wordt betwist. Zij heeft in haar beslissing deze nota, met bijlagen, beoordeeld en de conclusie hiervan tot de hare gemaakt en heeft aldus besloten dat geen project-MER diende te worden opgesteld:

“ ...

De aanvraag is op 10/09/2015 ontvankelijk en volledig bevonden op basis van artikel 4.7.26§3 VCRO

(...)

Volgens de milieueffect-regelgeving is het niet nodig om voor het voorziene windturbinepark een MER-onderzoek te doen. Zie rubriek “milieutoets” hieronder. Bij de vergunningsaanvraag (in de lokalisatienota) werd een project-MER-screeningsnota gevoegd.

(...)

Windturbineprojecten die niet onder bijlage II vallen, vallen onder bijlage III van het project-MER-besluit.

Bij de vergunningsaanvraag (in de lokalisatienota) werd een project-MER-screeningsnota gevoegd. Zowat elk project heeft milieueffecten. Enkel voor de projecten met aanzienlijke milieueffecten moet een milieueffectrapport worden opgemaakt. Rekening houdende met de aard van het project, de ruimtelijke context en de relatie tot de omgeving, waarbij geen aanzienlijke effecten op kwetsbare gebieden te verwachten zijn, kan geconcludeerd worden dat er ten gevolge van het project geen aanzienlijke milieugevolgen te verwachten zijn. Een project-MER is bijgevolg niet nodig.

(eigen markering)

...”

Het voorwerp van de aanvraag strekt tot het oprichten van een windturbine voor productie van elektriciteit. In de bestreden beslissing wordt vastgesteld dat de aanvraag niet valt onder de projecten van bijlage II van het project-MER-besluit, maar dat de aanvraag wel betrekking heeft op een project dat opgenomen is in bijlage III van het project-MER-besluit.

Voor projecten onder bijlage III geldt dat de initiatiefnemer een project-MER-screeningsnota indient bij de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en de volledigheid van de aanvraag. Het komt vervolgens toe aan de overheid die beslist over de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag om een screeningsbeslissing te nemen, dit is een beslissing of er al dan niet een project-MER moet worden opgesteld. Die overheid dient bij die beoordeling de criteria te hanteren van bijlage II van het DABM, die het afwegingskader vormen bij het nemen van een screeningsbeslissing.

Het vergunningverlenend bestuursorgaan kan beslissen dat er geen milieueffectrapport over het aangevraagd project moet worden opgesteld indien een toetsing aan de criteria van bijlage II DABM uitwijst dat het project geen aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu en een project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten, of, indien er vroeger al een plan-MER werd goedgekeurd betreffende een plan of programma waarin een project met vergelijkbare effecten beoordeeld werd of een project-MER werd goedgekeurd betreffende een project waarvan het voorgenomen initiatief een herhaling, voortzetting of alternatief is, en een nieuw project-MER redelijkerwijze geen nieuwe of bijkomende gegevens over aanzienlijke milieueffecten kan bevatten.

In de bestreden beslissing verwijst de verwerende partij naar de project-MER-screeningsnota en oordeelt ze dat op basis daarvan kan gesteld worden dat er *“rekening houdende met de aard van het project, de ruimtelijke context en de relatie tot de omgeving, waarbij geen aanzienlijke effecten op kwetsbare gebieden te verwachten zijn”*, geen aanzienlijke milieueffecten worden verwacht. Tevens vermeldt de bestreden beslissing op bladzijde 1 dat de verwerende partij zich op 10 september 2015 bij de ontvankelijkheids- en volledigheidsverklaring akkoord heeft verklaard met de conclusie van de nota en dat de opmaak van een project-MER niet nodig is.

Uit de bestreden beslissing blijkt derhalve afdoende dat de project-MER-screeningsnota volgens de verwerende partij voldoende informatie bevat om een goed beeld te krijgen van de milieueffecten van het project en dat de verwerende partij aan de hand van de criteria van bijlage II DABM, hoewel deze niet met dezelfde bewoordingen genoemd worden, heeft geoordeeld dat geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn en dat geen project-MER vereist is.

4.2

De verzoekende partijen wijzen op een gebrek aan informatie over de milieueffecten, meer bepaald voor wat betreft de geluids- en slagschaduwhinder. Zo zou er onvoldoende duidelijkheid bestaan of deze milieueffecten al dan niet aanzienlijk zijn. Zij meent dit onder meer te kunnen afleiden uit de voorwaarden die met betrekking tot geluids- en slagschaduwhinder werden opgelegd in de bestreden beslissing en in de milieuvergunning.

Uit de studies, bijlage van de project-MER-screeningsnota dewelke door verwerende partij wordt bijgetreden, kan in redelijkheid worden afgeleid dat er geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. Het loutere feit dat er uit deze studies blijkt dat er een (lichte) overschrijding van de normen kan plaatsvinden (voor wat betreft geluid tijdens de diepe nacht, doch enkel wanneer gekozen wordt voor type E92, N90 of MM92 en hetgeen kan worden opgelost met beperkte vermogensreducties; voor wat betreft slagschaduw voor de slagschaduwgevoelige objecten, hetgeen met mitigerende maatregelen en een automatische stilstandmodule kan worden opgelost), brengt uiteraard niet automatisch met zich mee dat er sprake zal zijn van *aanzienlijke* milieueffecten, temeer nu de verwerende partij de naleving van de (Vlarem-)normen als uitdrukkelijke voorwaarde oplegt in de bestreden beslissing, hetgeen een resultaatsverbintenis met zich meebrengt in hoofde van de aanvrager. De vermelde Vlarem-regelgeving is verordenend en voldoende precies en biedt bijgevolg voldoende waarborgen dat aanzienlijke effecten worden vermeden of verholpen.

In zoverre het middel voor het overige bestaat uit kritiek op de wettigheid van de milieuvergunning, is de Raad niet bevoegd om zich dienaangaande uit te spreken. Gelet op het feit dat in de bestreden beslissing voor wat betreft de beoordeling van de omvang van de milieueffecten (al dan niet aanzienlijk) niet *louter* naar de milieuvergunning wordt verwezen, maar een eigen beoordeling wordt gemaakt, kan een gebeurlijke onwettigheid van deze vergunning – waarover de Raad zich niet kan uitspreken- ook niet leiden tot enig motiveringsgebrek.

De verzoekende partij uit kritiek op de opgemaakte project-MER-screeningsnota en het feit dat de verwerende partij verwijst naar “*eenzijdig opgestelde*” studies, doch toont het tegendeel van de conclusies (van deze studies) niet aan. Wanneer de verzoekende partijen de juistheid van de feiten waarop de verwerende partij zich steunt betwisten, draagt zij de bewijslast om aan te tonen waarom die gegevens (*in casu*: de screeningsnota en de conclusies van de studies in bijlage) incorrect zijn.

5.

De verzoekende partijen leiden een motiveringsgebrek af uit het feit dat de verwerende partij niet afdoende zou antwoorden op de kritiek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem dat de project-MER-screeningsnota onvoldoende uitgewerkte gegevens bevat. Vooreerst wordt opgemerkt dat de motiveringsplicht die op de verwerende partij rust niet impliceert dat zij alle in de voorafgaande procedure verstrekte adviezen punt na punt moet beantwoorden of weerleggen. Noch los van de vaststelling dat deze kritiek erg vaag is en niet verder wordt toegelicht waarom en in welke mate de project-MER-screeningsnota “*onvoldoende uitgewerkte gegevens*” zou bevatten, waardoor dit voor verwerende partij zeer moeilijk tot zelfs onmogelijk te weerleggen valt, stelt de Raad vast dat uit de bestreden beslissing op afdoende wijze blijkt dat de verwerende partij van mening was dat de project-MER-screeningsnota (en haar bijlagen) wel degelijk afdoende gegevens bevatte, zodat de verwerende partij kon oordelen dat er zich geen aanzienlijke milieueffecten zullen voordoen op grond waarvan de opmaak van een project-MER zou noodzakelijk zijn.

6.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de verwerende partij een eigen en afdoende beoordeling heeft gemaakt aan de hand van de criteria van bijlage II DABM en tot het besluit komt dat het project geen aanzienlijke gevolgen voor het milieu heeft, dat zij zich op correct gegevens heeft gesteund en dat zij de bezwaren in dat verband op afdoende wijze heeft weerlegd, zodat geen schending van de genoemde bepalingen, noch van de motiverings- of zorgvuldigheidsplicht voorligt.

Het middel wordt verworpen.

B. Tweede middel

1.

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 4.3.1. §1 a) VCRO, artikel 11 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 houdende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen (hierna: Inrichtingsbesluit), artikel 4.4.9 VCRO juncto de standaardbepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 11 april 2008 tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (hierna: Typevoorschriftenbesluit), de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel.

De verzoekende partijen voeren aan dat uit de bestreden vergunningsbeslissing niet afdoende blijkt dat de *'mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden en landschappelijke kwaliteiten'* in concreto werden geëvalueerd, zoals vereist door artikel 4.4.9 VCRO juncto de standaardbepalingen voor gebiedsaanduiding *"4.Landbouw (4.1. Agrarisch gebied)"*.

De verzoekende partijen stellen dat de overwegingen op de bladzijden 22, 23 en 16 van de bestreden beslissing niet als een voldoende evaluatie kunnen beschouwd worden. De uit te voeren toets inzake *"landschappelijke kwaliteiten"* is een andere toets dan deze van de overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening.

Ook de motivering door de verwerende partij in verband met het zogenaamde *"bundelingsprincipe"* kan volgens de verzoekende partijen niet bij de beoordeling van de landschappelijke kwaliteiten, en dus het esthetisch en visueel, aspect, betrokken worden, aangezien beide toetsingen een ander doel hebben.

De verzoekende partijen merken op dat voor de effecten van de inplanting ten aanzien van de verstoring van de uitbatingsmogelijkheden geen afdoende evaluatie is doorgevoerd, dit ondanks het negatief advies van het college van burgemeester en schepenen van Oostkamp.

Tot slot stellen de verzoekende partijen dat in het advies van het college van burgemeester en schepenen van Zedelgem uitdrukkelijk wordt aangegeven dat de inplantingsplaats op tal van punten niet voldoet aan de omzendbrief RO/2014/02 (hierna: *"de Omzendbrief"*), onder meer omdat er te weinig positieve aanknopingspunten in het landschap zijn. In het bijzonder verwijst zij naar de visueel-vormelijke impact, namelijk de impact op de schoonheid van het Plaisiersbos en de openheid van het landschap.

Wanneer er door verwerende partij anders wordt geoordeeld dan in voormelde adviezen, noopte haar dit nochtans tot een des te zorgvuldige motivering, waarbij een louter formeel tegenspreken niet kon volstaan.

2.

De verwerende partij verduidelijkt dat met de *'landschappelijke kwaliteiten'* niet *'landschappelijk waardevol gebied'* bedoeld wordt. De toetsing aan de landschappelijke kwaliteiten, betreft een loutere beoordeling van de goede ruimtelijke ordening die onmiskenbaar gemaakt is. Zij verwijst naar het gunstig advies van het departement Landbouw en Visserij. De aanvraag heeft overigens op zich geen enkele impact op de kwaliteit van de landbouw daar de grondeigenaar zijn land aan Aspiravi heeft verpacht.

Voor wat betreft de schending van de Omzendbrief, stelt de verwerende partij dat deze geen verordenende kracht heeft. Zij stelt dat clustering met minstens drie windturbines niet verplicht is en dat in de lokalisatienota uitgebreid wordt gemotiveerd waarom er ter plaatse maar twee windturbines kunnen opgetrokken worden. In de bestreden beslissing maakt de verwerende partij deze argumenten tot de hare, argumenten die door de verzoekende partijen niet worden tegengesproken.

De verwijzing naar het advies van het college van burgemeester en schepenen Zedelgem (en de kritiek aldaar dat er niet genoeg aanknopingspunten zijn), heeft betrekking op de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening, waaraan in de bestreden beslissing bijzondere aandacht werd besteed en waarvan verzoekende partijen niet aantonen dat dat deze beoordeling kennelijk onredelijk is.

3.

De tussenkomende partij stelt dat de verzoekende partijen niet aannemelijk maken waarom er sprake is van een schending van art. 11 van het Inrichtingsbesluit, noch waarom er sprake zou zijn van een schending van het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel, waardoor het middel op deze punten onontvankelijk is.

Voor wat betreft de *'mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden en landschappelijke kwaliteiten'*, verwijst de tussenkomende partij op de omstandige lokalisatienota waarvan de verwerende partij kennis heeft genomen, en mede op grond waarvan de verwerende partij tot het oordeel is gekomen dat de turbines door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen. De verzoekende partijen tonen niet aan dat deze overwegingen van de verwerende partij foutief of onredelijk zijn.

De tussenkomende partij stelt dat de lokalisatienota uitdrukkelijk de lokalisatiekeuze voor de twee windturbines motiveert en onderbouwt op basis van bepaalde afwegingselementen conform de Omzendbrief. De verwerende partij verwijst hier terecht naar in het bestreden besluit om te besluiten dat de aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar is.

Uit de afdoende gemotiveerde lokalisatienota blijkt dat de windturbines geen afbreuk zullen doen aan de landschappelijke kwaliteiten, waarbij rekening is gehouden met de visuele en esthetische waarde van het gebied, en dat voldaan is aan het clusterings- en bundelingsprincipe conform de Omzendbrief, nu er enerzijds gebundeld wordt met de E403 autosnelweg, en anderzijds gebundeld wordt met de woonkern Veldegem. Bovendien wordt erop gewezen dat de windturbines ook aansluiten bij een bos, zijnde het Plaisiersbos. De verwerende partij baseert zich op de lokalisatienota.

Beide punten (verenigbaarheid met de Omzendbrief en Typevoorschriftenbesluit) moeten samen bekeken worden. De tussenkomende partij begrijpt het verschil in doelstelling tussen beide instrumenten niet, daar zij beide tot doel hebben aan te geven waaraan een bepaalde inrichting moet voldoen opdat deze ruimtelijk en functioneel inpasbaar is, zonder dat hierbij afbreuk wordt gedaan aan de gewestplanbestemming. Er is volgens haar geen sprake van een vermeende schending van de motiveringsplicht noch van de zorgvuldigheidsplicht.

De verzoekende partijen verwijzen tevens nog naar de ongunstige adviezen van de gemeenten Oostkamp en Zedelgem die er een andere visie op nahouden wat betreft de inplanting van windturbines op hun grondgebied, wat evenwel niet inhoudt dat de bestreden beslissing onwettig is.

4.

De verzoekende partijen antwoorden in de wederantwoordnota dat, hoewel de bepalingen van de Omzendbrief geen verordenende kracht hebben, dit de verwerende partij niet ontslaat van haar wettelijke motiveringsplicht en haar zorgvuldigheidsplicht, in het bijzonder met betrekking tot het afwijken van de uitgangspunten van de Omzendbrief.

Het is ook in het kader van een doelmatig en rechtmatig bestuur vereist dat de overheid een bepaalde gedragslijn volgt. De nakoming van deze beleidsnormen bevordert de gelijke behandeling van soortgelijke gevallen. Ook de burger heeft er belang bij vooraf te weten waaraan hij zich moet houden en wat hij kan verwachten.

De vergunningverlenende overheid kan bij de concrete toepassing van de beleidsnorm slechts afwijken indien daarvoor in redelijkheid aanvaardbare motieven bestaan. Dit is *in casu* niet het geval.

5.

De tussenkomenende partij voegt in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog toe dat in het door de verzoekende partijen geciteerde arrest enkel geoordeeld is dat er onvoldoende was gemotiveerd waarom er sprake was van een cluster (na het uitsluiten van een windturbine in dezelfde beslissing). *In casu* wordt duidelijk gemotiveerd waarom de windturbines wel een cluster vormen overeenkomstig de Omzendbrief.

Hoewel de Omzendbrief kan worden beschouwd als een beleidsmatig gewenste ontwikkeling, kan een overheid steeds aangeven waarom in een bepaalde casus zo'n ontwikkeling niet wordt gevolgd. Een vergunningverlenende overheid kan rekening houden met een beleidsmatig gewenste ontwikkeling, maar dat is allerm minst een verplichting en moet zelfs niet worden gemotiveerd.

Beoordeling door de Raad

1.

Een middel bestaat uit de voldoende en duidelijke omschrijving van de overtreden rechtsregel en van de wijze waarop deze rechtsregel volgens de verzoekende partijen wordt geschonden. De Raad merkt vooreerst op dat de verzoekende partijen in het middel, zoals uiteengezet in het verzoekschrift, de inhoud van artikel 4.3.1 §1, a) VCRO, artikel 11 van het Inrichtingsbesluit en het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel niet concreet omschrijven en evenmin toelichten hoe de bestreden beslissing deze rechtsregels schendt, zoals de tussenkomenende partij terecht opmerkt. Deze middelonderdelen zijn onontvankelijk in het licht van artikel 15, 4° Procedurebesluit.

Voor wat betreft de vermeende schending van het vertrouwensbeginsel geldt dat de in de wederantwoordnota gegeven uitleg *“dat het vereist is dat de overheid een bepaalde gedragslijn (in casu de Omzendbrief RO/2014/02) volgt, omdat dit de gelijke behandeling van soortgelijke gevallen bevordert en de burger aldus vooraf weet wat hij kan verwachten”*, voormeld gebrek niet kan verhelpen, gezien het niet valt in te zien, en de verzoekende partijen argumenteren ook niet, waarom het onmogelijk was om dit reeds in het verzoekschrift aan te voeren. Overigens is de stelling dat het vertrouwensbeginsel geschonden wordt louter omdat de Omzendbrief niet gevolgd wordt, ook ten gronde onjuist, temeer daar de Omzendbrief geen verordenend karakter heeft.

2.

Artikel 4.3.1 §1 a) VCRO luidt als volgt:

§ 1. Een vergunning wordt geweigerd :

1° indien het aangevraagde onverenigbaar is met :

a) stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken,

Artikel 4.4.9 VCRO bepaalt:

§ 1. Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor windturbines en windturbineparken, alsook voor andere installaties voor de productie van energie of energierecuperatie in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de

voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat.

Artikel 7.4.13. VCRO luidt als volgt:

Voor de toepassing van de planbatenregeling, vermeld in artikel 2.6.4, worden de bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg als volgt geconcordeerd naar de aldaar gehanteerde categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding :

<i>Bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg</i>	<i>(Sub)categorie van gebiedsaanduiding</i>
<i>Agrarische gebieden</i>	<i>Landbouw</i>

De Vlaamse Regering bepaalt de concordantie van bijzondere bestemmingsvoorschriften van de plannen van aanleg naar de categorieën of subcategorieën van gebiedsaanduiding, vermeld in het eerste lid, in zoverre die bijzondere bestemmingsvoorschriften overeenstemmen met de bij de (sub)categorieën van gebiedsaanduiding horende voorschriften, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

In de bijlage bij het besluit van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, staat het volgende vermeld bij de standaardtypebepalingen voor wat betreft "Categorie van gebiedsaanduiding 4. Landbouw":

*Het gebied is bestemd voor de beroepslandbouw
(...)*

Voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen, zijn de volgende werken, handelingen en wijzigingen eveneens toegelaten:

(...)

- het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de

uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd.

3.

In casu bevat het aanvraagdossier een lokalisatienota, waarin de effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik en de eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden en landschappelijke kwaliteiten werden beschreven en geëvalueerd:

“Zoals verder omstandig toegelicht in deze lokalisatienota, brengen de windturbines door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang. Voorts worden de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in de lokalisatienota op gedetailleerde wijze beschreven en geëvalueerd.

Naast dit planologische aspect, wordt tevens de landschappelijke (esthetische) waarde van de projectzone in beschouwing genomen: zie verder onder punt 7.7. “Landschap en onroerend erfgoed”.

(...)

7.1 Grond- en ruimtegebruik

Duurzaam ruimtegebruik – zo weinig mogelijk ruimte inname

De ruimtelijke potenties van een projectzone dienen optimaal benut te worden. De twee windturbines in voorliggend project hebben dan ook een beperkte grondinname en de landbouwfunctie wordt niet gehypothekeerd, waardoor de projectzone maximaal kan benut worden. De permanente innames worden geminimaliseerd:

Windturbine:

(...)

Werkvlakken:

(...)

Totale oppervlakte-inname:

(...)

7.3 Landbouw

De windturbine staat ingeplant op agrarische grond. Er zal geen invloed zijn op de landbouwactiviteiten, het agrarisch gebruik van de landbouwgronden wordt nauwelijks beperkt. Er is een akkoord met elke landbouwer die eigenaar of pachter is van de gronden die gebruikt zouden worden voor de inplanting van de windturbines, de werkvlakken, toegangswegen en kabels.

(...)

7.7 Landschap en onroerend erfgoed

Met de inplanting van de nieuwe windturbines wordt een mooi ruimtelijk geheel gevormd met de reeds aanwezige lijninfrastructuur zijnde de E403. De inplanting van de windturbines wordt gekenmerkt door optimale afstanden, zowel onderling als ten opzichte van de snelweg.

De lijn die wordt gevormd door de windturbines loopt parallel met de dominante lijninfrastructuur, zijnde de autosnelweg E403. Dit grootschalig element zorgt ervoor dat de windturbines geen of weinig schaalverkleinend effect hebben op het landschap.

(...)

Om de effecten van de ingreep op het landschap op voorhand in beeld te brengen, werden er visualisaties gemaakt door het studiebureau SGS. [Bijlage 4. Visualisaties SGS]

...”

De bestreden beslissing treedt deze lokalisatienota uitdrukkelijk bij op pagina 21 *in fine* en 22 van de bestreden beslissing:

“ ...

Voorwaarde hierbij is dat het om projecten gaat met een beperkte impact zodat de algemene bestemming niet in het gedrang wordt gebracht. In het dossier wordt aangetoond dat de impact op het landbouwgebruik ter plaatse louter gegenereerd wordt door de grondinname door de plaatsing van de windturbines zelf, door de werkzones, de permanente wegenis en de plaatsing van middenspanningscabines. Bij het ontwerp van deze constructies werd duidelijk rekening gehouden met het vermijden van versnippering van de landbouwgrond. Al bij al gaat het om een relatief beperkte terreininname, zodat kan gesteld worden dat de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang gebracht wordt. Behalve de feitelijke grondinname is er quasi geen andere vorm van verstoring van de agrarische uitbatingsmogelijkheden” (eigen markering)

...”

De verwerende partij overweegt dienaangaande tevens het volgende:

“ ...

De omgeving kan niet beschouwd worden als een onversnipperd landschap. Volgens het gewestplan gaat het ook niet om landschappelijk waardevol agrarisch gebied maar om 'gewoon' agrarisch gebied.

(...)

Er is inderdaad een beperkte inname van landbouwterrein. Door een optimale inplanting van de constructies, de wegenis en de werfzones wordt deze inname zo beperkt mogelijk gehouden. Het is echter niet omdat er een inname is dat de algemene bestemming gehypothekeerd wordt. De terreininname is relatief beperkt.

(...)

Naast alle andere inplantingsvoorwaarden voor windmolens, werd bij het ontwerp van de randinfrastructuur — toegangswegen, werkvlakken, cabines en kabels — zorgvuldig aandacht besteed aan het effectieve gebruik van de betreffende landbouwgronden. Zo werden de werkvlakken zo gericht dat deze een directe aansluiting vinden met de perceelgrenzen.

(..)

De positie van windturbine 1 en windturbine 2 zijn tot stand gekomen na grondige studie van de projectzone en de specifieke kenmerken van de omgeving. De inplanting is gekenmerkt door zowel een ruimtelijke (...) optimale inplanting.

(..)

Deze principiële keuzes van werkvlakken, toegangswegen, kabels en cabines laten toe dat de landbouwactiviteiten op de betrokken percelen gedurende de exploitatieperiode van de windturbines maximaal en onder normale omstandigheden kunnen worden voortgezet zonder daardoor versnippering van de aangewende landbouwgrond te veroorzaken.

(...)

De beleving van het landschap zal inderdaad wijzigen door de oprichting van windturbines. Net om de visuele impact zo beperkt mogelijk te houden werd ervoor gekozen om ze onmiddellijk naast de autosnelweg op te richten, in een gebied dat bovendien door haar verspreide bebouwing en de aanwezigheid van verschillende woonkernen en gehuchten niet meer als gaaf landschap kan gekwalificeerd worden. Dit blijkt ook uit de bezwaren waarin gewezen wordt op de dichte ligging van sommige woningen en de dichte ligging ten opzichte van de E403.

(...)

De omgeving is landschappelijk versnipperd, en dit vooral door de hier markant aanwezige autosnelweg (met op- en afritteninfrastructuur en autosnelwegbruggen maar ook door de versnipperde bebouwing en de nabijheid van verschillende kernen en gehuchten (Veldegem, Sijlslo, Ruddervoorde, Baliebrugge, Westkant). Er is hier geen sprake van een open en weids landschap.

...

Uit het voorgaande blijkt dat de verwerende partij de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dewelke in de lokalisatienota werden beschreven en geëvalueerd, afdoende getoetst heeft en in alle redelijkheid tot de conclusie is gekomen dat het aangevraagde deze toets kan doorstaan.

Hiermee wordt eveneens de (niet-gefundeerde) kritiek in dat verband van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Oostkamp dat *“het efficiënte gebruik van deze gronden in het gedrang komt”*, alsook de kritiek van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem inzake de visueel-vormelijke impact, weerlegd.

De ingeroepen bepalingen, noch de motiverings- en zorgvuldigheidsplicht worden geschonden.

De stelling van de verzoekende partijen dat de uit te voeren toets inzake landschappelijke kwaliteiten een andere toets is dan deze van de overeenstemming van het project met een goede ruimtelijke ordening, mist juridische grondslag. *In casu* betreft het een agrarisch gebied en geen landschappelijk waardevol agrarisch gebied, waar enkel in dat laatste geval een aparte toets aan de schoonheidswaarde van het landschap - de zogenaamde “esthetische of landschapstoets”, die een andere toets is dan deze aan de goede ruimtelijke ordening - dient te worden uitgevoerd.

Voor de aspecten van de goede ruimtelijke ordening (onder meer voor wat betreft de afwegingselementen uit de omzendbrief RO/2014/02 met betrekking tot het bundelings- en clusteringsprincipe) kan worden verwezen naar de beoordeling van het derde middel.

Het middel wordt verworpen.

C. Derde middel

1.

De verzoekende partijen voeren de schending aan van artikel 4.3.1. §1 en §2 VCRO, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur.

Volgens de verzoekende partijen volgt uit deze bepalingen enerzijds dat het de taak van een vergunningverlenende overheid is om geval per geval te onderzoeken of de aanvraag enerzijds beantwoordt aan (i) de geldende stedenbouwkundige voorschriften, en (ii) de eisen van een goede ruimtelijke ordening.

Anderzijds moet een vergunningverlenende overheid bij het beoordelen van het aangevraagde, voor zover noodzakelijk of relevant, de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten gelijktijdig afwegen en moet zij hierbij rekening houden met de ruimtelijke draagkracht, de gevolgen voor het leefmilieu en de culturele, economische, esthetische en sociale gevolgen.

Het aangevraagde windturbineproject is onverenigbaar met de stedenbouwkundige voorschriften, gezien de verwerende partij bij het nemen van de bestreden vergunningsbeslissing op onwettige wijze is afgeweken van de geldende bestemmingsvoorschriften van het agrarisch gebied op grond van (een oneigenlijke en onjuiste) toepassing van artikel 4.4.9 VCRO in combinatie met de standaardtypebepalingen van het Typevoorschriftenbesluit.

Met betrekking tot de (on)verenigbaarheid met een goede ruimtelijke ordening is de verwerende partij bij de beoordeling ervan volledig voorbijgegaan aan het vraagstuk van de optimale en duurzame ruimtelijke ontwikkeling, hetgeen nochtans een van de uitgangspunten is van de Omzendbrief.

Hij beperkt zijn beoordeling van de vergunningsaanvraag op dit punt tot de vaststelling dat *"de aanvraag in overeenstemming is (of kan gebracht worden mits het opleggen van de nodige voorwaarden) met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en met zijn onmiddellijke omgeving (p. 24)"*.

Indien de verwerende partij haar appreciatiebevoegdheid correct en redelijk had aangewend en uitgeoefend, *quod non*, dan zou zij niet anders hebben kunnen doen dan vaststellen dat het voorliggend project niet voor stedenbouwkundige vergunning in aanmerking komt, in het bijzonder omdat de aanvraag (i) flagrant botst met het afwegingskader en de randvoorwaarden die door de Omzendbrief werd uitgetekend, en (ii) niet strookt met de goede ruimtelijke ordening en de duurzame invulling daarvan, noch maatschappelijk gedragen wordt, enz.

Voor wat betreft het niet beantwoorden aan de principes van de Omzendbrief verwijzen de verzoekende partijen naar het feit dat de afwegingselementen met betrekking tot locatiekeuze en optimale inplanting niet werden gerespecteerd, noch dat zij afdoende werden in rekening genomen:

- Er werd niet gebundeld in een cluster van drie windturbines. Integendeel werden twee individuele windturbines vergund.
- In de uitgesproken landelijke omgeving worden deze turbines als contrasterend ervaren. Dit effect is niet aanvaardbaar gelet op de afwezigheid van een cluster en de afwezigheid van aansluiting bij grootschalige infrastructuren.
- De geluidsimpact en slagschaduwhinder werden onvoldoende onderzocht. Er is gebleken dat de naleving van de geluids- en slagschaduwnormen niet gegarandeerd kan worden.

Tevens is de motivering onzorgvuldig en niet afdoende, gelet op de negatieve adviezen hieromtrent. Het blijft bij een louter tegenspreken van deze adviezen.

Bovendien is de beslissing ook tegenstrijdig gemotiveerd waar zij enerzijds de bezwaren en opmerkingen (met betrekking tot twee turbines) verwerpt, doch anderzijds stelt dat een bijkomende turbine (situatie van drie turbines) een gevaar vormt om het evenwicht te verstoren. Een dergelijke tegenstrijdige motivering geeft op manifeste wijze blijk van onzorgvuldigheid en onredelijkheid. De verwerende partij had moeten concluderen dat er op de betreffende locatie geen enkele turbine kan worden ingeplant.

De verwerende partij geeft allerminst blijk van behoorlijk bestuur noch van de vereiste correcte en zorgvuldige belangenafweging. Doordat een concrete en afdoende beoordeling van de grieven van de verzoekende partijen inzake hinderaspecten, de aantasting van het Plaisiersbos en de goede ruimtelijke ordening in het algemeen volstrekt afwezig is.

2.

De verwerende partij verwijst naar de bespreking van het tweede middel voor wat betreft de “*waarde*” van de Omzendbrief en het principe van de clustering.

Zij stelt tevens dat de verzoekende partijen nergens *in concreto* aantonen dat de beoordeling kennelijk onredelijk is. Ook van enige tegenstrijdigheid in de motivering is geen sprake. De verwerende partij bevestigt enerzijds dat twee windturbines ruimtelijk aanvaardbaar zijn, anderzijds dat drie windturbines niet aanvaardbaar zouden zijn omwille van onder meer technische redenen (windafvang). Gezien de onderlinge noodzakelijke afstanden tussen diverse windturbines zou de derde windturbine op een plaats moeten ingeplant worden die volgens de verwerende partij ruimtelijk niet aanvaardbaar is. Voor de twee aangevraagde windturbines geldt die vaststelling niet. Op zich is daar geen enkele tegenstrijdigheid in te vinden.

De verwerende partij stelt vast dat verzoekende partijen onrechtstreeks een gebrek aan antwoord op de bezwaren en adviezen opwerpen. Uit het administratief dossier blijkt duidelijk dat de opmerkingen van alle bezwaarindieners die betrekking hebben op de ruimtelijke ordening in rekening gebracht werden. Een bezwaarindieners moet kunnen zien dat er met zijn bezwaren rekening gehouden werd, maar kan niet eisen dat zijn bezwaarschrift punt per punt beantwoord wordt. Dit geldt evenzeer voor het advies van het college van burgemeester en schepenen.

Er moet worden vastgesteld dat de verwerende partij de clustering evenals de inpasbaarheid in de omgeving heeft besproken. Voor wat betreft de stelling van verzoekende partijen dat de aspecten geluidshinder en slagschaduw niet voldoende onderzocht werden, stelt de verwerende partij vast dat zij nalaten aan te tonen waar de verwerende partij tekort geschoten is. Het administratief dossier bevat alle nodige studies om een passende beoordeling te kunnen maken.

3.

Wat betreft de vermeende onverenigbaarheid van het windturbineproject met de stedenbouwkundige voorschriften, verwijst de tussenkomende partij naar haar verweer in het tweede middel, waaruit blijkt dat er geen sprake is van een ongeldige afwijking van de geldende bestemmingsvoorschriften op grond van art. 4.4.9 VCRO *juncto* het Typevoorschriftenbesluit.

Wat betreft de vermeende onverenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening, waarbij door de verzoekende partij wordt verwezen naar art. 4.3.1, §2, 1° VCRO en de bepalingen van de Omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014, stelt de tussenkomende partij het volgende:

In de mate dat de verzoekende partijen dit tevens koppelen aan een schending van het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel, is dit middelonderdeel onontvankelijk wegens *obscuri libelli*.

De Omzendbrief heeft geen verordenende kracht, zodat de schending ervan niet kan leiden tot de vernietiging van een vergunningsbeslissing. De tussenkomende partij merkt op dat de verwerende partij de Omzendbrief niettemin correct toegepast heeft.

Uit de omstandige motivering van de goede ruimtelijke ordening in de bestreden beslissing blijkt dat een degelijke en afdoende ruimtelijke toetsing werd doorgevoerd, rekening houdend met de principes van de (niet-verordenende) Omzendbrief. De verwerende partij is niet voorbijgegaan aan het zogenaamde vraagstuk van de optimale en duurzame ruimtelijke ontwikkeling en heeft zich hierbij niet beperkt tot de vaststelling dat de aanvraag verenigbaar is met de goede plaatselijke ordening en met de onmiddellijke omgeving.

Wat betreft de inhoud van de Omzendbrief, stelt de tussenkomende partij dat de aanvraag beantwoordt aan de principes ervan. De Raad kan slechts een marginaal toezicht uitoefenen op de toetsing door de verwerende partij.

De lokalisatienota motiveert en onderbouwt uitdrukkelijk de lokalisatiekeuze voor de twee windturbines op basis van bepaalde afwegingselementen conform de Omzendbrief. Verwerende partij verwijst hier dan ook terecht naar in de bestreden beslissing.

Ten eerste wordt uitdrukkelijk aangetoond dat het aangevraagde in overeenstemming is met het clusterings- en bundelingsprincipe. De tussenkomende partij verwijst naar de aansluiting met de E403 en met andere lijninfrastructuren in de buurt. Voor wat betreft de inplanting van twee in plaats van drie turbines, legt de Omzendbrief – die sowieso geen verordenend instrument is – geen verplichting op, maar gaat het louter om een voorkeur. In sommige gevallen zijn drie windturbines immers onhaalbaar. Aan het clusteringsprincipe kan tevens worden voldaan door de windturbines ruimtelijk te concentreren nabij woonkernen en hoofddorpen, hetgeen *in casu* gebeurd is (o.a. bundeling met woonkern Veldegem).

De ruimtelijke aanvaardbaarheid van het project blijkt dus afdoende uit de bestreden beslissing. Er is geen schending van de Omzendbrief, noch van de motiverings- of de zorgvuldigheidsplicht. Het feit dat de verzoekende partijen een andere mening hebben hieromtrent, maakt de bestreden beslissing niet onwettig.

Wat (ten tweede) de functionele inpasbaarheid betreft, dient vastgesteld te worden dat de verwerende partij in het bestreden besluit op omstandige wijze heeft aangegeven waarom zij van oordeel is dat de windturbines inpasbaar zijn op de vooropgestelde inplantingslocaties.

De bewering van de verzoekende partijen dat de verwerende partij de afwegingselementen inzake de locatiekeuze en optimale inplanting niet op redelijke en zorgvuldige wijze in rekening heeft genomen, en de bewering dat de verwerende partij ten onrechte de vermeende tegenstrijdige motivering in de milieuvergunningsaanvraag zou gevolgd hebben, is flagrant onjuist.

De tussenkomende partij verwijst in dit verband naar de bespreking van de bezwaren in de bestreden beslissing waarbij de inplanting aan bod kwam, alsook naar de passus in verband met de goede ruimtelijke ordening.

Wat tenslotte de bewering van de verzoekende partijen betreft, dat een concrete en afdoende beoordeling van de grieven van de verzoekende partijen met betrekking tot onder meer de geluidshinder, de visuele hinder, de aantasting van het erkend natuureservaat en de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening ontbreekt, stelt de tussenkomende partij vooreerst vast dat de verzoekende partijen nalaten *in concreto* aan te tonen in welke mate de beslissing op dit punt foutief dan wel kennelijk onredelijk is (het betoog dienaangaande telt slechts één paragraaf), en ten tweede dat er van enige vermeende afwezigheid van de beoordeling van de grieven geen sprake is:

Wat betreft de vermeende onverenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening, verwijst zij naar hetgeen zij reeds heeft uiteengezet.

Wat betreft de vermeende aantasting van het project ten opzichte van het Plaisiersbos, verwijst de tussenkomende partij naar haar verweer dienaangaande in het vierde middel.

Wat betreft de beweringen inzake de vermeende hinderaspecten, verwijst zij naar de bestreden beslissing, waar de bezwaren inzake geluid, slagschaduw en visuele hinder, veiligheid en natuur, worden behandeld. Deze worden tevens besproken op bladzijde 23 van de bestreden beslissing.

4.

De verzoekende partijen voegen in hun wederantwoordnota toe dat hoewel de bepalingen van de Omzendbrief geen verordenende kracht hebben, dit de verwerende partij niet ontslaat van haar wettelijke motiveringsplicht en haar zorgvuldigheidsplicht, in het bijzonder met betrekking tot het afwijken van de uitgangspunten van de Omzendbrief.

Met betrekking tot het clusterprincipe, citeren zij bijkomend de tekst van de Omzendbrief, van het ongunstig advies van het College van burgemeester en schepenen van Zedelgem en Oostkamp en van het advies van het Departement Landbouw en Visserij waarin expliciet gesteld wordt dat er niet voldaan wordt aan het clusteringsprincipe. Zij besluit op basis daarvan dat het antwoord van de verwerende partij onbegrijpelijk, tegenstrijdig en niet afdoend is.

5.

De tussenkomende partij verwijst in haar laatste schriftelijke uiteenzetting nog naar rechtspraak waaruit blijkt dat de Raad een cluster van 2 turbines aanvaardt.

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad merkt - samen met de tussenkomende partij - vooreerst op dat de verzoekende partijen in dit middel niet concreet toelichten hoe de bestreden beslissing het vertrouwensbeginsel schendt. Het middelonderdeel is onontvankelijk in het licht van artikel 15, 4° Procedurebesluit.

2.

Voor wat de verenigbaarheid van het project met de stedenbouwkundige voorschriften betreft, oordeelt de Raad, met verwijzing naar haar beoordeling van het tweede middel, dat er op wettige wijze werd afgeweken van de bestemmingsvoorschriften van het Gewestplan gezien het aangevraagde kon worden vergund op grond van de standaardtypebepalingen voor wat betreft de categorie van gebiedsaanduiding landbouw. De stelling van de verzoekende partijen dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden en landschappelijke kwaliteiten onvoldoende werden geëvalueerd, worden niet aangetoond. De Raad verwijst hiervoor naar de beoordeling van het tweede middel.

3.

Het behoort tot de taak en de bevoegdheid van het vergunningverlenende bestuursorgaan om overeenkomstig artikel 4.3.1, §1, 1°, b en artikel 4.3.1, §2, eerste lid, 1° en 2° VCRO op concrete wijze te onderzoeken of een aanvraag beantwoordt aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening, waarbij zij de noodzakelijke of relevante aspecten van de goede ruimtelijke ordening bij haar beoordeling dient te betrekken en dient rekening te houden met de in de omgeving bestaande toestand.

De Raad kan zijn beoordeling van de eisen van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde overheid. In de uitoefening van het hem opgedragen wettigheidstoezicht is hij enkel bevoegd om na te gaan of de administratieve overheid de haar ter zake toegekende appreciatiebevoegdheid naar behoren heeft uitgeoefend, met name of zij is uitgegaan van de juiste feitelijke gegevens, of zij deze correct heeft beoordeeld en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot haar besluit is kunnen komen.

Het vergunningverlenend bestuursorgaan kan zich, voor wat betreft de verenigbaarheid van de windturbines met de goede ruimtelijke ordening, richten naar het aangereikte afwegingskader van de omzendbrief R0/2014/02 dat als toetsingskader kan gelden bij het onderzoek voor aanvragen

voor de bouw en de exploitatie van windturbines. Dit neemt niet weg dat het vergunningverlenend bestuursorgaan het aangevraagde nog steeds aan een concrete beoordeling moet onderwerpen. De verwerende partij mag/moet zich bij de toetsing aan de goede ruimtelijke ordening dan ook niet beperken tot een loutere formalistische toetsing aan de Omzendbrief.

De niet-naleving van de onderrichtingen vervat in omzendbrief RO/2014/02 kan, bij gebrek aan verordenend karakter ervan, op zich niet tot de onwettigheid van de bestreden beslissing leiden.

3.1

In de omzendbrief wordt uiteengezet dat de voorkeur uitgaat naar de inplanting van clusters met minimum drie windturbines.

Anders dan de verzoekende partijen aanvoeren, beperkt de beoordeling van de verwerende partij zich niet louter tot de vaststelling dat twee windturbines “*ruimtelijk aanvaardbaar*” zijn:

“... ”

Volgens de omzendbrief RO/2014/02 wordt vanaf drie windturbines van een cluster gesproken. In voorliggende aanvraag worden twee windturbines voorzien. Toch is de aanvraag ruimtelijk aanvaardbaar. In de lokalisatienota wordt immers aangegeven hoe het project de betreffende projectzone maximaal benut, rekening houdend met de ruimtelijke en landschappelijke mogelijkheden, met de technische randvoorwaarden en de milieuvoorwaarden. De realisatie van een derde windturbine is hier niet mogelijk.

“... ”

Gelet op het niet-verordenend karakter van de Omzendbrief, kan de verwerende partij, met een degelijke motivering, afwijken van het toetsingskader. Uit de motieven van de bestreden beslissing blijkt uitdrukkelijk waarom in het voorliggende dossier wordt afgeweken van dit principe en waarom de stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor twee windturbines. Hiermee wordt tevens een afdoende antwoord geformuleerd op de opmerkingen dienaangaande van de colleges van burgemeester en schepenen van Zedelgem en Oostkamp in hun adviezen. Deze beoordeling is niet kennelijk onredelijk, gelet op hetgeen wordt gesteld in de lokalisatienota op bladzijde 20-21 in verband met onder meer windafvang en te korte afstanden. De verzoekende partijen tonen overigens ook niet aan dat de argumenten waarom er slechts twee windturbines mogelijk zijn, foutief of kennelijk onredelijk zijn en verduidelijkt in het geheel niet in welke mate het vergunnen van twee, in plaats van drie windturbines, tot een schending van de goede ruimtelijke ordening moet leiden. Zij komt met haar kritiek niet verder dan het uiten van een louter tegengestelde visie inzake het clusteringsprincipe (“*twee is geen cluster en aldus niet toelaatbaar*”).

Overigens merkt de Raad op dat het oordeel dat de inplanting van (af) drie windmolens op die welbepaalde locatie om verscheidene redenen niet mogelijk noch wenselijk is, terwijl deze ongewenste effecten zich niet voordoen bij de inplanting van twee windturbines, evenmin enige tegenstrijdigheid vertoont.

De verzoekende partijen tonen niet aan dat de goede ruimtelijke ordening kennelijk onredelijk is beoordeeld noch dat het motiverings- of zorgvuldigheidsbeginsel werd geschonden.

3.2

Verzoekende partijen menen dat er evenmin sprake is van aansluiting bij grootschalige infrastructuur. Hoger in hun verzoekschrift hadden zij het reeds eerder over een “*afwezigheid van voldoende positieve aanknopingspunten*”.

Deze kritiek gaat terug op het principe uit de Omzendbrief dat er bij de inplanting van windturbines bij voorkeur aan bepaalde elementen moeten worden “aangetakt, hetgeen als volgt wordt omschreven:

“ ...

Er moet gestreefd worden naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in zeehavengebieden, industriegebieden of in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende infrastructuur zoals wegen, spoorwegen, rivieren, kanalen, hoogspanningsleidingen... Aantakken is ook mogelijk bij stedelijke gebieden en bij kernen van het buitengebied waarbij het niveau en de reikwijdte van de voorzieningen (de schaal en de potentiële hinder van het windturbinepark) in overeenstemming moeten worden gebracht met het belang van de kern of het stedelijk gebied. Bij de plaatsing van windturbines moet rekening gehouden worden met de hoofdbestemming van het gebied (zie 3.1.4 en 3.1.5).

...”

De Raad stelt vast dat de verwerende partij doorheen de bestreden beslissing afdoende motiveert waarom zij meent dat de aanvraag in overeenstemming is met dit bundelingsprincipe en meer algemeen, waarom de inplanting op de geplande locatie vanuit het oogpunt van de Omzendbrief verantwoord is, en aldus de adviezen en ingediende bezwaren afdoende weerlegt:

“ ...

Beschrijving van de omgeving en de aanvraag

De bouwplaats is gelegen op grondgebied van de gemeenten Oostkamp (Ruddervoorde) en Zedelgem (Veldegem), niet ver van de gemeentegrens met Torhout. De bouwplaats situeert zich net ten westen van de autosnelweg E403/A17 en ten oosten van het Plaisiersbos en de Herderinnedreef.

De omgeving kan worden omschreven als landelijk. Door de markant aanwezige autosnelweg (met op- en afrittenstructuur en autosnelwegbruggen) en door de versnipperde bebouwing en de nabijheid van verschillende kernen en gehuchten (Veldegem, Sijslo, Ruddervoorde, Baliebrugge, Westkant) is het landschap wel versnipperd.

(...)

De aanpalende autosnelweg is inderdaad het belangrijkste aanknopingspunt voor de ruimtelijke verantwoording van de gekozen locatie voor het windturbinepark. Het is echter niet de enige ruimtelijke verantwoording.

(...)

De positie van windturbine 1 en windturbine 2 zijn tot stand gekomen na grondige studie van de projectzone en de specifieke kenmerken van de omgeving. De inplanting is gekenmerkt door zowel een ruimtelijk, milieutechnische als energetische optimale inplanting.

(...)

De windturbines worden effectief gebundeld met de autosnelweg. Het vlakbijgelegen Plaisiersbos draagt er als middenschallig landschapselement ook toe bij dat de turbines aansluiten bij de schaal en de opbouw van het landschap en er slechts beperkt sprake is van aantasting van het reeds versnipperde landschap.

(...)

De omgeving is landschappelijk versnipperd, en dit vooral door de hier markant aanwezige autosnelweg (met op- en afritteninfrastructuur en autosnelwegbruggen maar ook door de versnipperde bebouwing en de nabijheid van verschillende kernen en gehuchten

(Veldegem, Sijslo, Ruddervoorde, Baliebrugge, Westkant). Er is hier geen sprake van een open en weids landschap.

De windturbines worden door de parallelle opstelling en korte afstand tot de autosnelweg effectief gebundeld aan deze ruimtelijke markante infrastructuur. Door de oordeelkundige opstelling van de turbines, in overeenstemming met de langgerekte vorm van de parallel aan de autosnelweg liggende landschapskamer is deze opstelling in overeenstemming met de goede plaatselijke aanleg.

...

De bestreden beslissing verwijst ook naar de lokalisatienota waaruit blijkt dat:

“ ...

De twee windturbines zijn gebundeld met de E403 van Brugge naar Kortrijk. De E403 is een autosnelweg bestaande uit 2x2 rijstroken, een middenberm, vluchtstroken en zijbermen en vormt samen met de hoge verkeersstroom een duidelijk zichtbare lijninfrastructuur

(...)

De windturbines worden gebundeld met de woonkern Veldegem, maar ze staan er toch op voldoende afstand vandaan, de afstand bedraagt 745m. De windturbines zijn gelegen ten zuiden van deze woonkern.

(...)

Er wordt aangesloten bij het natuurreservaat het Plaisiersbos bestaande uit een klein bos

...”

De verzoekende partijen tonen niet aan dat de beoordeling van de verwerende partij voor dit concrete aspect, foutief of kennelijk onredelijk is of een schending uitmaakt van het motiverings- of zorgvuldigheidsbeginsel.

3.3

Voor de aspecten geluids- en slagschaduwhinder menen de verzoekende partijen dat zij onvoldoende werden onderzocht en stellen zij dat de naleving van de geluids- en slagschaduwnormen niet gegarandeerd kan worden.

De Omzendbrief stelt in dat verband dat de windturbines die in de indelingslijst van titel I van het VLAREM als hinderlijke inrichtingen zijn aangeduid, aan de algemene en sectorale voorwaarden op het vlak van geluid en slagschaduw opgenomen in titel II van het VLAREM, moeten voldoen. In de lokalisatienota moet het aspect geluidsimpact en slagschaduw verduidelijkt worden aan de hand van een geluid- respectievelijk slagschaduwstudie, uitgevoerd volgens de randvoorwaarden, vermeld in titel I van het VLAREM. Ook in het algemene onderzoek naar de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, dient, conform artikel 4.3.1, §2, 1° VCRO, een onderzoek te worden gedaan naar de relevante hinderaspecten.

In casu werden deze elementen afdoende onderzocht in de studies, die een bijlage van de lokalisatienota vormen. Bij de beoordeling van het eerste middel oordeelde de Raad reeds dat de verwerende partij zich mocht steunen op de conclusies van deze studies - waarvan de verzoekende partijen er niet in slagen om deze te ontkrachten - en de conclusie in de project-MER-screeningsnota dat er zich geen aanzienlijke milieu-effecten zullen voordoen.

De verwerende partij heeft de betrokken hinderaspecten op grond van deze studies en de bezwaren geëvalueerd, de conclusies van deze studies tot de hare gemaakt, en heeft daarop *in casu* geoordeeld dat het naleven van de Vlareem-normen haalbaar is, mits inachtneming van

voorwaarden, die ook reeds in de milieuvergunning werden opgelegd en als plicht gelden voor de exploitant. De verzoekende partijen tonen niet aan dat deze beoordeling kennelijk onredelijk of foutief is. Het loutere feit dat uit voormelde studies blijkt dat er een overschrijding van de normen kan plaatsvinden, en dat de naleving van de normen niet *“ten allen tijde kan gegarandeerd worden”*, noopt de verwerende partij in het kader van haar appreciatiebevoegdheid niet automatisch tot de conclusie dat er sprake is van *onaanvaardbare* hinder, waardoor het afleveren van de vergunning niet strookt met de goede ruimtelijke ordening, temeer nu het naleven van de geluids- en slagschaduwnormen een resultaatsverbintenis met zich meebrengt in hoofde van de aanvrager. De vermelde Vlare-regelgeving is verordenend en voldoende precies en biedt bijgevolg voldoende waarborgen dat de mogelijke hinderaspecten worden vermeden of verholpen. Bovendien verwijst de bestreden beslissing ook naar de project-MER-screeningsnota die bij de aanvraag gevoegd werd, waarbij wordt besloten dat de milieueffecten inzake geluid en trillingen enerzijds en licht en stralingen anderzijds van de aanvraag niet aanzienlijk zijn. Deze project-MER-screeningsnota werd beoordeeld en bevestigd door de verwerende partij. Het stelt voor wat betreft de geluidshinder en slagschaduw het volgende:

Tijdens de aanleg kan er geluid ontstaan t.g.v. de constructiewerken gedurende enkele weken. Deze geluiden zijn beperkt en normaal voor middelgrote bouwwerken. Tijdens de exploitatie kunnen er geluidsemissies optreden door mechanische en aerodynamische effecten, die beperkt, toch inherent zijn aan moderne grootschalige windturbines. In de bijgevoegde geluidsstudie (lokalisatienota bijlage 2) werden de verwachte emissies berekend en getoetst aan de normen. Het projec voldoet aan de geldende sectorale Vlare voorwaarden.

(...)

Tijdens de exploitatie kan er slagschaduw ontstaan door het wisselende tegenhouden en doorlaten van direct zonlicht doorheen de rotor van een werkende windturbine. In de bijgevoegde slagschaduwstudie (lokalisatienota bijlage 3) werden de verwachte slagschaduwperiodes berekend nabij slagschaduwgevoelige objecten. De exploitant verbindt zich ertoe, door het nemen van mitigerende maatregelen, om de sectorale voorwaarden te respecteren.

3.4

De zijdelings aangehaalde kritiek van de verzoekende partijen dat haar grieven inzake de aantasting van het Plaisiersbos niet concreet en afdoend werden beoordeeld, wordt verder uiteengezet bij de bespreking van het vierde middel, waar zij ook stellen dat het feit dat de inplanting van de windturbines niet gebeurt in een gebied met een eerder beperkte natuurwaarde, in strijd is met de Omzendbrief. Dit laatste aspect behandelt de Raad evenwel alhier.

In de Omzendbrief staat met betrekking tot de aanwezigheid van een bos/natuurgebied het volgende:

“ ...

De locatiekeuze voor windturbines en windturbineparken moet passen in de samenhangende visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen worden afwegingselementen vermeld op basis waarvan een toetsing van de locatie voor de windturbines of windturbineparken aan de visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling kan plaatsvinden:

- het project sluit aan bij de schaal en de opbouw van het landschap in kwestie;*
- de omvang van het project tast de structuur en de essentiële functies van de randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aan.*

Concreet betekent dat laatste afwegingselement dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones.
...”

In de bestreden beslissing wordt uitgebreid verduidelijkt dat de verwerende partij meent dat de nabijheid van het Plaisiersbos niet strijdig is met de bepalingen uit de Omzendbrief:

“ ...

De windturbines liggen op korte afstand van het Plaisiersbos. Dit is volgens de omzendbrief RO/2014/02 “afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines” geen probleem. De omvang van het project mag de structuur en de essentiële functies van de Randstedelijke gebieden of het buitengebied niet aantasten. Dit betekent dat de oprichting van windturbines of een windturbinepark in het buitengebied wel kan in of nabij een bos en nabij een natuurgebied met eerder beperkte natuurwaarde, maar in principe moet worden vermeden in gebieden met een (potentieel) belang voor speciale beschermingszones. Dit is hier niet het geval. Er bevinden zich geen habitatrictlijngebieden, vogelrichtlijngebieden of VEN-gebieden in de nabijheid van de geplande windturbines. De percelen zijn volgens de biologische waarderingskaart gekarteerd als biologisch minder waardevol. Voor de oprichting van de turbines werd door Anteagroup een natuurtoets opgesteld. Hierin werd het effect op fauna en flora-elementen onderzocht. De focus van het onderzoek lag voornamelijk op impact op bosvogels en vleermuizen. Uit de natuurtoets kan afgeleid worden dat de impact op avifauna en flora-elementen zeer beperkt zijn. Significante impact is uitgesloten. In het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos uitgebracht in het kader van de milieuvergunningaanvraag wordt deze conclusie gevolgd. Er is dus geen functionele onverenigbaarheid met het nabijgelegen natuurgebied Plaisiersbos. Door het opnemen van de milderende maatregelen uit de natuurimpactstudie als vergunningsvoorwaarde wordt het gevaar op aanvaringen redelijkerwijze uitgesloten.

De windturbines worden effectief gebundeld met de autosnelweg. Het vlakbijgelegen Plaisiersbos draagt er als middenschallig landschapselement ook toe bij dat de turbines aansluiten bij de schaal en de opbouw van het landschap en er slechts beperkt sprake is van aantasting van het reeds versnipperde landschap.

...”

Met deze overwegingen weerlegt de bestreden beslissing meteen ook het argument van het College van Burgemeester van Schepenen te Zedelgem.

Klaarblijkelijk hebben de verzoekende partijen en de verwerende partij een andere mening wat betreft de interpretatie van de Omzendbrief, waarbij de verzoekende partijen ervan uitgaan dat de Omzendbrief windturbines enkel aanvaardt nabij een natuurgebied met een eerder beperkte natuurwaarde, terwijl verwerende partij van mening is dat dit kan worden aanvaard, zolang er maar geen sprake is van een gebied met een belang voor speciale beschermingszones, en zolang de essentiële structuur en functie van dat gebied (hier: Plaisiersbos) niet wordt aangetast. De verzoekende partijen tonen - in het licht van de tekst zelf van de Omzendbrief en de appreciatiebevoegdheid van de verwerende partij in het kader van de goede ruimtelijke ordening - niet aan dat diens interpretatie en beoordeling kennelijk onredelijk is. Zoals reeds gesteld heeft de Omzendbrief bovendien geen verordenend karakter.

4.

Het middel wordt verworpen.

D. Vierde middel

1.

De verzoekende partijen beroepen zich op een schending van artikel 16 van het decreet inzake natuurbehoud (hierna: Natuurdecreet), artikel 4.2.19 VCRO, de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen voeren aan dat de verwerende partij de effecten van de op te richten windturbines op de natuur op een onzorgvuldige wijze heeft beoordeeld. Zij stellen dat de ernstige schadelijke impact op het nabijgelegen Plaisiersbos wordt genegeerd.

Zo wordt onder het luik "*Natuur*" bij de "*Evaluatie van de bezwaren*" geen aandacht besteed aan de aanwezigheid van, en de effecten op, het Plaisiersbos. Het Plaisiersbos is nochtans een "*natuurgebied*" in de zin van het Natuurdecreet, waardoor de verwerende partij diende te onderzoeken en te beoordelen of de aanvraag al dan niet vermijdbare schade aan dit bos kan veroorzaken.

In de bestreden beslissing wordt slechts in algemene termen gesteld dat volgens de Omzendbrief R0/2014/02 windturbines kunnen worden opgericht in de buurt van natuurgebied en wordt louter verwezen naar een natuurtoets van Anteagroup (eenzijdig opgesteld in opdracht van de aanvrager) en naar een advies van het agentschap voor Natuur en Bos (dat is uitgebracht in het kader van de milieuvergunningsaanvraag) dat geen deel uitmaakt van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraagdossier en ook niet is gevoegd bij de bestreden vergunningsbeslissing.

Hieruit blijkt niet dat verwerende partij een eigen concrete beoordeling van de vermijdbare schade aan de natuur heeft uitgevoerd. Dit is des te meer onbegrijpelijk gelet op het negatief advies van het college van burgemeester en schepenen. De verwerende partij maakt niet duidelijk waarom zij deze argumentatie niet volgt. Tevens is de motivering in de bestreden beslissing ook feitelijk onjuist en flagrant onzorgvuldig daar het geen rekening houdt met de recreatieve functie van het Plaisiersbos die door het college wordt aangehaald.

Verder is er volgens de verzoekende partijen evenmin voldaan aan de in de Omzendbrief opgenomen randvoorwaarde dat bij de keuze van de locatie het moet gaan om een gebied met een eerder beperkte natuurwaarde.

Bovendien lijkt de bestreden beslissing met betrekking tot de beoordeling van de schadelijke effecten op de natuur zelfs tegenstrijdig gemotiveerd. De vaststelling dat "*milderende maatregelen*" vereist zijn, wijst er immers op dat er wel degelijk significante effecten uitgaan van de aanvraag.

Ten overvloede neemt de verwerende partij de (eenzijdig) voorgestelde "*milderende maatregelen*" zonder eigen beoordeling klakkeloos over als vergunningsvoorwaarden.

Een van deze voorwaarden (dat de gewone landbouwpraktijk best zo lang mogelijk kan doorgaan) kan evenwel niet door toedoen van de aanvrager gerealiseerd worden, waardoor deze strijdig is met artikel 4.2.19, §1, derde lid VCRO.

2.

De verwerende partij stelt dat het agentschap Natuur en Bos gunstig advies heeft uitgebracht, dat de impact op het Plaisiersbos niet significant is en dat de verzoekende partijen zich beperken tot algemene kritiek maar niet aan de hand van stukken aantonen op welk punt de natuurtoets niet adequaat is.

Voor wat betreft de conformiteit met de Omzendbrief stelt de verwerende partij dat daarin sprake is van gebieden met een grote natuurwaarde. Het Plaisiersbos heeft volgens de waarderingskaarten en het advies van het agentschap Natuur en Bos geen grote natuurwaarden.

Het feit dat er voor de constructiefase een aantal voorwaarden worden opgenomen, impliceert niet dat de windturbines zelf een significante impact hebben.

Er is volgens de verwerende partij tenslotte geen schending van artikel 4.2.19, §1, derde lid VCRO daar de vermeende voorwaarde slechts een aanbeveling is die door de verwerende partij wordt overgenomen uit de natuurstudie. Deze is trouwens eerder van belang voor de landbouw en niet noodzakelijk ter vrijwaring van natuurwaarden. Het is overigens niet omdat er wél een braakligging zou zijn, dat het project niet conform de vergunning zou zijn uitgevoerd.

3.

De tussenkomende partij voert aan dat een vergunning op grond van artikel 16 Natuurdecreet slechts kan geweigerd worden als de aanvrager niet bereid is maatregelen te nemen om natuurschade te beperken wanneer dit goed mogelijk is. *In casu* heeft tussenkomende partij alle mogelijke milderende maatregelen onderzocht teneinde de vermijdbare schade te voorkomen, te beperken of te herstellen. Zij verwijst naar de minimale milderende maatregelen uit de natuurstudie die werd opgesteld door de erkende deskundige Antea.

Artikel 16, §1 van het Natuurdecreet legt geen bijzondere formele motiveringsplicht op. Het is voldoende dat uit het administratief dossier blijkt dat de impact van windturbines op het natuurbehoud werd onderzocht, hetgeen redelijkerwijze niet kan betwist worden. Er ligt immers een studie voor van een erkend deskundige. De verwerende partij heeft hiervan kennis genomen en heeft op basis van de conclusie van de studie (geen significante gevolgen voor natuur – vegetatie, avifauna en vleermuizen mits bepaalde mildere maatregelen), die zij onderschrijft, eveneens besloten dat het project geen aanzienlijke milieueffecten zal veroorzaken.

De verwerende partij heeft dan ook geenszins op onzorgvuldige wijze geoordeeld en mocht in alle redelijkheid oordelen dat er geen significant negatieve impact wordt veroorzaakt op de natuurwaarden van het gebied.

Bovendien merkt de tussenkomende partij op dat de verwerende partij geen abstractie heeft gemaakt van de aanwezigheid van het nabijgelegen Plaisiersbos. Van enige vermeende impact op dit bos is geen sprake, en alleszins heeft de verwerende partij dienaangaande een afdoende motivering opgenomen in de bestreden beslissing.

De tussenkomende partij meent dat de verwerende partij een eigen *in concreto* onderzoek gedaan heeft naar het bestaan van al dan niet vermijdbare natuurschade.

Voor wat betreft de inhoud van de natuurstudie, stelt de tussenkomende partij dat deze alle relevante aspecten behandelt, waaronder de aanwezigheid van het Plaisiersbos. De accuraatheid ervan blijkt onder meer uit het feit dat het agentschap Natuur en Bos de studie integraal onderschrijft. De bestreden beslissing kon dan ook terecht verwijzen naar deze studie.

Ten overvloede stelt de tussenkomenende partij dat de bestreden beslissing kon verwijzen naar de corresponderende milieuvergunning, waarin de impact van de windturbines op het Plaisiersbos reeds was behandeld.

De tussenkomenende partij merkt nog op dat het advies uit de natuurimpactstudie, nl. dat de gewone landbouwpraktijk best zolang mogelijk kan doorgaan, geen voorwaarde in de zin van art. 4.2.19 VCRO betreft, want niet opgelegd wordt door de vergunningverlenende overheid als voorwaarde voor het afleveren van de vergunning. Artikel 4.2.19 VCRO kan dan ook niet geschonden zijn. Het betreft immers enkel een aanbeveling vanuit het studiebureau gedurende de constructiefase van de turbines.

Daarenboven is deze voorwaarde niet afhankelijk van derden, nu de landbouwpraktijk hoe dan ook zijn gewone gang gaat tot zolang de tussenkomenende partij niets onderneemt op de betreffende percelen.

Betreffende de kritiek dat de beslissing strijdt met de principes van de Omzendbrief stelt de tussenkomenende partij dat er van een gebied met een (potentieel) belang voor een speciale beschermingszone geen sprake is, zoals terecht wordt bevestigd in het bestreden besluit. De turbines veroorzaken geen betekenisvolle aantasting van een speciale beschermingszone. Uit de Omzendbrief blijkt integendeel dat een inplanting *“in of nabij een bos”* toegestaan is.

4.

De verzoekende partijen stellen in hun wederantwoordnota nog dat de bewering van de verwerende partij dat het geen voorwaarde betreft, maar slechts een aanbeveling, onjuist is. De *“aanbeveling uit de natuurstudie”* werd wel degelijk opgelegd als vergunningsvoorwaarde.

5.

De tussenkomenende partij voegt niets aan toe in haar laatste schriftelijke uiteenzetting.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen stellen in essentie dat de natuurtoets onzorgvuldig werd uitgevoerd omdat met de impact op het Plaisiersbos (waarop in adviezen werd gewezen) geen rekening werd gehouden, minstens blijkt dit niet uit de bestreden beslissing, waar volgens hen enkel verwezen wordt naar de natuurstudie van Antea en het gunstige advies van het agentschap Natuur en Bos in het kader van de milieuvergunningsprocedure, zodat de motivering, die overigens ook tegenstrijdigheden vertoont, te wensen over laat.

Tot slot is een in de bestreden beslissing opgelegde voorwaarde strijdig met artikel 4.2.19, §1, derde lid VCRO, omdat deze niet kan worden verwezenlijkt door toedoen van de aanvrager zelf.

2.

Artikel 16, § 1 van het Natuurdecreet bepaalt:

“In het geval van een vergunningsplichtige activiteit, draagt de bevoegde overheid er zorg voor dat er geen vermijdbare schade aan de natuur kan ontstaan door de vergunning of toestemming te weigeren of door redelijkerwijze voorwaarden op te leggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen”.

De natuurtoets verplicht een vergunningverlenende overheid te onderzoeken of een aanvraag al dan niet vermijdbare schade aan de natuur kan of zal veroorzaken.

Bij de vaststelling van vermijdbare schade moet de vergunningverlenende overheid de vergunning weigeren of *“redelijkerwijze voorwaarden opleggen om de schade te voorkomen, te beperken of, indien dit niet mogelijk is, te herstellen”*.

In het kader van de natuurtoets bestaat geen specifieke motiveringsplicht. Het feit dat het vergunningverlenende bestuursorgaan bij de beoordeling van de vergunningsaanvraag niet letterlijk verwijst naar de natuurtoets, maar wel uit de vergunningsbeslissing of de stukken van het administratief dossier blijkt dat er rekening is gehouden met de effecten van de aanvraag op de natuurwaarden, kan in principe volstaan om te voldoen aan de zorgplicht die bestaat in hoofde van de vergunningverlenende overheid, voor zover voldaan wordt aan de motiveringsplicht.

Deze natuurtoets is overigens enkel relevant wanneer er risico bestaat op het ontstaan van *“vermijdbare”* schade aan natuurwaarden.

In de parlementaire voorbereiding wordt vermijdbare schade omschreven als *“schade die kan vermeden worden door de activiteit op een andere wijze uit te voeren (bvb. met andere materialen, op een andere plaats,...)”* (Voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, *Parl.St.* VI.Parl. 2001-02, nr. 1, p. 17).

‘Vermijdbare schade’ gaat over schade die de exploitant kan vermijden door het aanpassen van zijn exploitatie of door het nemen van een aantal voorzorgsmaatregelen binnen het perceel waarop de beoogde constructie betrekking heeft. *“Onvermijdbare schade”* is deze die zich naar aanleiding van een bepaalde exploitatie op een bepaalde locatie hoe dan ook zal voordoen, welke aanpassingen men aan het project ook doet en welke maatregelen men ook neemt.

De Raad merkt vooreerst op dat de verzoekende partijen aan de hand van een inventarisatie van het Instituut voor Natuurbehoud verwijzen naar de aanwezige natuurelementen (zuur eikenbos, eiken-haagbeukbos) in het Plaisiersbos, maar dat zij geen concrete gegevens aanbrengen waaruit zou moeten blijken hoe deze natuurelementen schade kunnen ondervinden van de aanvraag en waarom deze als *“vermijdbare schade”* kan worden aanzien.

De Raad stelt vast dat de bestreden beslissing uitgebreid ingaat op de effecten op de natuur(waarden). Er wordt tevens veelvuldig verwezen naar de *“project-MER-screeningsnota”* en naar *“de natuurstudie/natuurtoets door Antea”* in bijlage, die deel uitmaken van het aanvraagdossier en waarvan de conclusie door de verwerende partij wordt bijgetreden. De conclusie luidt dat de impact op avifauna en flora zeer beperkt zal zijn, waarbij significante impact uitgesloten is.

Meer specifiek wordt met betrekking tot de aanwezigheid van het nabije Plaisiersbos in de lokalisatienota expliciet gesteld dat in overleg met het ANB een natuurstudie uitgevoerd werd *“naar de impact van de windturbines op het Plaisiersbos, zijnde een erkend natuurreservaat en westen van beide windturbines”*.

De natuurimpactstudie is dan ook doordrongen van verwijzingen naar de natuurwaarden van dit bos. Niet alleen wordt beschreven uit welke flora/vegetatie het bos bestaat (op onder meer bladzijde 21 en 22 van de studie) en welke fauna het huisvest (bepaalde vleermuissoorten en bosvogels), daarna wordt ook de impact op deze elementen grondig onderzocht (bladzijde 24, 26-27 en 35-36) en werd in dat specifieke verband als milderende maatregel gesuggereerd dat er niet mag worden gewerkt in het broedseizoen, en dat de hoogst mogelijke vrije slaghoogte moet worden voorzien, daar hoogtes van 50m-60m nog tot het foerageerbereik van bepaalde relevante vleermuissoorten behoren, hetgeen overigens door tussenkomende partij werd meegenomen in de aanvraag door de keuze voor hoge/grote windturbines. Andere milderende maatregelen hebben

betrekking op fauna die niet direct aan het bos gelinkt is (bv weidevogels) of bomen op andere plaatsen (in de dreven).

Bovendien wordt het aspect natuur(schade) in de bestreden beslissing expliciet behandeld bij de evaluatie van de bezwaren waar er een afzonderlijk onderdeel wordt gewijd aan het aspect “natuur” en waaruit een eigen oordeelsvorming blijkt (p. 19):

Er bevinden zich geen habitatrichtlijngebieden, vogelrichtlijngebieden of VEN-gebieden in de nabijheid van de geplande windturbines. De percelen zijn volgens de biologische waarderingskaart gekarteerd als biologisch minder waardevol. Voor de oprichting van de turbines werd door Anteagroup een natuurtoets opgesteld. Hierin werd het effect op fauna en flora-elementen onderzocht. De focus van het onderzoek lag voornamelijk op impact op bosvogels en vleermuizen. Uit de natuurtoets kan afgeleid worden dat de impact op avifauna en flora-elementen zeer beperkt zal zijn. Significante impact is uitgesloten. In het advies dat het agentschap voor Natuur en Bos uitbracht in het kader van de milieuvergunningaanvraag wordt deze conclusie gevolgd.

In de natuurimpactstudie werden een aantal milderende maatregelen gesuggereerd om de natuurimpact tijdens de constructiefase zoveel mogelijk te beperken. Zo wordt voorgesteld om geen werkzaamheden uit te voeren tijdens het broedseizoen om geen impact te hebben op de in het bos of in de dreven broedende vogels. Ook kan de gewone landbouwpraktijk best zo lang mogelijk doorgaan om te vermijden dat percelen bepaalde tijd braak komen te liggen en er zich pioniersvegetatie vestigt of akkervogels gaan broeden. Verder wordt gesteld dat de bestaande bomenrijen langs de Herderinnendreef en de Cijnsdreef niet mogen beschadigd worden. Er mag daarom geen toegang genomen worden langs deze wegen in functie van aanleg en onderhoud van het windturbinepark. Deze opmerkingen worden als vergunningsvoorwaarden opgelegd. Door deze maatregelen wordt het gevaar op aanvaringen redelijkerwijze uitgesloten.

De Raad oordeelt dat de project-MER-screeningsnota en de natuurstudie afdoende elementen bevatten op basis waarvan de verwerende partij kon besluiten dat er geen vermijdbare natuurschade zou ontstaan, of minstens dat gebeurlijke vermijdbare natuurschade mits het in acht nemen van een aantal maatregelen kan worden vermeden zowel in het algemeen als specifiek voor wat betreft het Plaisiersbos.

De bestreden beslissing neemt de (op het moment van beoordeling nog relevante) aanbevelingen uit de natuurimpactstudie op teneinde de vastgestelde *beperkte* impact te vermijden/ beperken, en legt deze op als voorwaarde. Dit impliceert geenszins dat er significante effecten zouden uitgaan van de aanvraag, zoals de verzoekende partijen ten onrechte voorhouden en getuigt dus niet van een tegenstrijdige motivering.

Uit wat voorafgaat blijkt dat de verwerende partij de natuurtoets op afdoende en zorgvuldige wijze heeft beoordeeld. De verzoekende partijen tonen niet aan dat de beslissing op dat punt steunt op foutieve feitenvinding of kennelijk onredelijk is gemotiveerd. De verzoekende partijen brengen evenmin concrete elementen aan waaruit moet blijken dat er sprake kan zijn van “*vermijdbare schade*” aan de natuurwaarden in de omgeving in het algemeen, en voor wat betreft het Plaisiersbos in het bijzonder, noch waarom gebeurlijke vermijdbare schade door de opgelegde voorwaarden niet zou kunnen worden beperkt.

Waar de verzoekende partijen ook verwijzen naar het feit dat er geen rekening zou gehouden zijn met de recreatieve functie van het Plaisiersbos, is het de Raad onduidelijk wat dit element te maken zou kunnen hebben met de schending van de in het middel ingeroepen geschonden bepalingen en wordt zulks door de verzoekende partijen niet geconcretiseerd en afdoende ontwikkeld.

Voor wat betreft de bewering van verzoekende partijen dat de inplanting van de windturbines niet gebeurt in een gebied met een eerder beperkte natuurwaarde, zoals nochtans voorzien is door de Omzendbrief, werd dit door de Raad reeds behandeld bij de beoordeling van het derde middel.

3.

Art. 4.2.19, §1 VCRO luidt als volgt:

“Onverminderd de voorwaarde van rechtswege in de zin van artikel 90bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990, kan het vergunningverlenende bestuursorgaan aan een vergunning voorwaarden verbinden.

Voorwaarden zijn voldoende precies. Zij zijn redelijk in verhouding tot de vergunde handelingen. Zij kunnen worden verwezenlijkt door enig toedoen van de aanvrager.

Zij kunnen de uitvoering van de vergunde handelingen niet afhankelijk maken van een bijkomende beoordeling door de overheid.”

Art. 4.3.1, §1 VCRO bepaalt:

“§1. Een vergunning wordt geweigerd:

1° indien het aangevraagde onverenigbaar is met:

a) stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken,

b) een goede ruimtelijke ordening;

2° indien de weigering genoodzaakt wordt door de decretale beoordelingselementen, vermeld in afdeling 2;

3° indien het aangevraagde onverenigbaar is met normen en percentages betreffende de verwezenlijking van een sociaal of bescheiden woonaanbod, vastgesteld bij of krachtens het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid;

4° in de gevallen waarin overeenkomstig artikel 8, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid geen vergunning kan worden afgeleverd.

In de gevallen, vermeld in het eerste lid, 1° en 2°, kan het vergunningverlenende bestuursorgaan de vergunning toch afleveren, wanneer het van oordeel is dat de overeenstemming van het aangevraagde met het recht en de goede ruimtelijke ordening gewaarborgd kan worden door het opleggen van voorwaarden, met inbegrip van het opleggen van een beperkte aanpassing van de ter beoordeling voorgelegde plannen. Die voorwaarden kunnen niet dienen om de leemten van een onvolledige of vage aanvraag op te vangen.(...).”

Uit de samenlezing van deze bepalingen volgt dat een vergunningverlenend bestuursorgaan bij het verlenen van een vergunning voorwaarden kan opleggen “wanneer (...) de overeenstemming van het aangevraagde met het recht en de goede ruimtelijke ordening” er door gewaarborgd kan worden en voor zover ze voldoende precies zijn, ze redelijk zijn in verhouding tot de vergunde handelingen, ze kunnen worden verwezenlijkt door enig toedoen van de aanvrager en ze de uitvoering van de vergunde handelingen niet afhankelijk maken van een bijkomende beoordeling door de overheid.

Met de verwerende en tussenkomende partij moet vastgesteld worden dat de door de verzoekende partijen betwiste voorwaarde (“De gewone landbouwpraktijk kan best zolang mogelijk doorgaan om te vermijden dat percelen bepaalde tijd braak komen te liggen en er zich pioniersvegetatie vestigt of akkervogels gaan broeden”), geen voorwaarde is in de zin van artikel 4.2.19, §1, derde lid VCRO.

De voorwaarde beoogt immers niet om het aangevraagde in overeenstemming te brengen “*met het recht en de goede ruimtelijke ordening*” – verwerende partij stelt nergens dat het aangevraagde niet strookt met een goede ruimtelijke ordening, hetgeen slechts met voorwaarden verholpen zou kunnen worden, noch weerhoudt zij de schending van stedenbouwkundige- of verkavelingsvoorschriften of andere normen die tot de decretale beoordelingselementen behoren – maar, strekt er enkel toe een bijkomende waarborg te bieden dat bij de constructiefase het gevaar op aanvaringen redelijkerwijze wordt uitgesloten. Dit doet geen afbreuk aan de vaststelling van verwerende partij dat de impact op avifauna en flora-elementen zeer beperkt zal zijn en significante impact uitgesloten is.

De Raad oordeelt dat, in tegenstelling tot de (dwingende bewoordingen van de) eerste en tweede voorwaarde onder punt 3 “*aanbevelingen uit de natuurstudie*”, er uit de formulering “*De gewone landbouwpraktijk kan best zolang mogelijk doorgaan om te vermijden dat percelen bepaalde tijd braak komen te liggen en er zich pioniersvegetatie vestigt of akkervogels gaan broeden*” duidelijk blijkt dat dit niet werd geconcipeerd als strikte voorwaarde in de zin van 4.2.19, §1 VCRO, die essentieel was voor het verlenen van de vergunning, doch als een loutere aanbeveling.

4.

Het middel wordt verworpen.

E. Vijfde middel

1.

De verzoekende partijen beroepen zich in het vijfde middel op een schending van artikel 4.7.26, §3 VCRO, artikel 7 van het besluit van de Vlaamse regering van 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning (hierna: Dossiersamenstellingsbesluit), juncto de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen voeren aan dat het feit dat een essentiële keuze voor de vergunbaarheid van het project (nl. welk type windturbine zal worden geplaatst – wat een invloed heeft op geluid en slagschaduw) “open” wordt gelaten, waardoor het eigenlijke voorwerp van de aanvraag niet precies, noch definitief is omschreven, moet leiden tot de onontvankelijkheid van de aanvraag. Minstens brengt dit een ongeoorloofde uitholling van het openbaar onderzoek met zich mee, waardoor de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning moest worden geweigerd.

De repliek van de verwerende partij dat de verschillende types slechts marginale verschillen vertonen, is niet overtuigend.

2.

De verwerende partij stelt dat het voorwerp van de aanvraag duidelijk bepaalbaar is. In de lokalisatienota worden immers de vier verschillende types besproken. Hun onderlinge verschillen zijn minimaal en aldus zonder enige invloed op de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening.

Er werd uitgegaan van het maximum op alle punten. Zoals in de bestreden beslissing ook wordt gesteld, is dit een gebruikelijke praktijk.

Er werd een milieuvergunning afgeleverd waarin de nodige voorwaarden zijn opgelegd zodat het respecteren van Vlarem gegarandeerd wordt. De verwerende partij heeft ten overvloede in de

bestreden beslissing als voorwaarde opgenomen dat alle exploitatienormen dienen nageleefd te worden. Indien zij worden overschreden, is dat een probleem van handhaving, niet van vergunning.

3.

De verzoekende partijen gaan er ten onrechte vanuit dat tussenkomende partij reeds in het aanvraagdossier een definitieve keuze had moeten maken omtrent het soort type van windturbine dat uiteindelijk zou opgericht worden.

De verwerende partij heeft in het bestreden besluit reeds afdoende geantwoord waarom het type windturbine nog niet vastligt. Dit antwoord geeft uitdrukkelijk aan waarom de verwerende partij van oordeel is dat de oplijsting van vier types de afgifte van een stedenbouwkundige vergunning niet in de weg staat.

In het aanvraagdossier wordt uitgegaan van maximale afmetingen (maximale ashoogte van 108m, maximale rotordiameter van 92,5m en maximale tiphoogte van 150m) en een maximaal vermogen voor de uiteindelijk op te richten windturbines. Het is een terechte vaststelling van de verwerende partij dat het werken met maximale afmetingen ervoor zorgt dat de impact van de windturbines enkel kan afnemen.

De verwerende partij gaat niet voorbij aan de mogelijkheid dat de finaal geïnstalleerde windturbine luidruchtiger kan zijn dan de types die het voorwerp hebben uitgemaakt van de geluidstudie. In de vergunning wordt immers als voorwaarde opgelegd dat de sectorale milieunormen van Vlarem II, inclusief de geluidsnormen, te allen tijde gerespecteerd moeten worden.

In het aanvraagdossier worden uitdrukkelijke maxima vastgelegd waaraan het uiteindelijk te bouwen type windturbine zal voldoen, zodat het voor eenieder duidelijk is wat het voorwerp van de aanvraag is. Tevens wordt zowel in de geluidstudie, de slagschaduwstudie als de veiligheidsstudie rekening gehouden met de verschillende types windturbines, zodat voor elk type windturbine kan nagegaan worden wat de mogelijke impact zou kunnen zijn.

Van een onvolledig aanvraagdossier in strijd met art. 4.7.26, §3 VCRO en art. 7 van het Dossiersamenstellingsbesluit is dan ook geen sprake. Evenmin is er gelet op het voorgaande sprake van een vermeende uitholling van het openbaar onderzoek.

De tussenkomende partij verwijst tevens naar het feit dat dit gaat om een vaste praktijk bij ontwikkelaars van windparken, die reeds herhaaldelijk werd goedgekeurd in de rechtspraak.

De verwerende partij heeft volgens de tussenkomende partij de gegevens in de lokalisatienota bij het aanvraagdossier, op afdoende en zorgvuldige wijze onderzocht en deze mee betrokken in haar beoordeling van de aanvraag en van het ongunstig advies van de gemeente Zedelgem.

De verzoekende partijen slagen er niet in aan te tonen dat dergelijke werkwijze (waarbij wordt uitgegaan van het gebruik van dat type windturbine dat als meest hinderlijk zou kunnen worden ervaren) onwettig of kennelijk onzorgvuldig is.

Al evenmin is er sprake van een schending van het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel nu, zoals hoger reeds toegelicht, op basis van het aanvraagdossier, inzonderheid de lokalisatienota, wel degelijk kan nagegaan worden wat het voorwerp van de aanvraag is.

Zelfs al zou er sprake zijn van een lacune in het aanvraagdossier, *quod non in casu*, is er geen reden om over te gaan tot vernietiging van de bestreden beslissing aangezien de vergunningverlenende overheid niet misleid is geweest en zij met kennis van zaken heeft beslist over de aanvraag. Evenmin zijn de vermeende lacunes of onjuistheden in het

bouwaanvraagdossier beslissend zijn geweest voor de toekenning van de stedenbouwkundige vergunning.

Beoordeling door de Raad

1.

De Raad merkt vooreerst op dat de verzoekende partijen in dit middel niet concreet toelichten hoe de bestreden beslissing het redelijkheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel schendt. Het middelonderdeel is onontvankelijk in het licht van artikel 15, 4° Procedurebesluit.

2.

Artikel 4.7.26, §3 VCRO bepaalt:

“ ...

Het vergunningverlenende bestuursorgaan of zijn gemachtigde onderzoekt of een vergunningsaanvraag ontvankelijk en volledig is. Een vergunningsaanvraag is ontvankelijk en volledig indien voldaan is aan de krachtens § 5 bepaalde ontvankelijkheidsvereisten en de dossiergegevens een onderzoek ten gronde toelaten.

Het resultaat van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek wordt per beveiligde zending aan de aanvrager verstuurd (...)

...”

Paragraaf 5, waarnaar in voormeld artikel wordt verwezen, luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan nadere formele en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van dit artikel.”

Aan voormeld artikel wordt uitvoering gegeven door het Dossiersamenstellingsbesluit dat (onder hoofdstuk III) bepaalt welke stukken het aanvraagdossier voor een stedenbouwkundige vergunning voor technische werken (minstens) moet bevatten.

Artikel 7,2° Dossiersamenstellingsbesluit luidt als volgt:

“ ...

Het dossier van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning voor de in artikel 6 bedoelde werken, bevat minstens de volgende stukken:

(...)

2° een nota, ondertekend door de aanvrager, waarin wordt beschreven:

a) het voorwerp van de aanvraag;

...”

3.

In casu werd het aanvraagdossier op 10 september 2015 ontvankelijk en volledig verklaard.

Het aanvraagdossier bevat een beschrijvende nota waarin het voorwerp van de aanvraag op diens eerste pagina wordt beschreven:

“1. Voorwerp van de aanvraag

Aard bouwwerk: Bouw van 2 windturbines, 2 middenspanningscabines en aanleg bijhorende kabeltracés; inbuizing gracht

Straat en nummer: E403 autosnelweg – Herderinnedreef (zn)

Postnummer en gemeente: 8020 oostkamp – 8210 zedelgem

Kadastrale gegevens: zie tabel”

Windturbines	Provincie	Gemeente	Afdeling	Sectie	perceelNr
WT1	West-Vlaanderen	Oostkamp	5	A	95C
WT2	West-Vlaanderen	Zedelgem	3	B	59B
Elektriciteitscabines	Provincie	Gemeente	Afdeling	Sectie	perceelNr
CA1	West-Vlaanderen	Oostkamp	5	A	100Z
CA2	West-Vlaanderen	Oostkamp	5	A	2H3
Kabeltracé	Provincie	Gemeente	Afdeling	Sectie	perceelNr
Kabel WT1	West-Vlaanderen	Oostkamp	5	A	95C,99E,98F,100Z
Kabel WT2	West-Vlaanderen	Zedelgem	3	B	59B,60D,60A,60G
	West-Vlaanderen	Oostkamp	5	A	2H3

In de lokalisatienota wordt een verdere technische beschrijving van het project weergegeven. Uit deze lokalisatienota, waarvan de verwerende partij blijkens de bestreden beslissing kennis heeft genomen (cf. infra), blijkt voldoende duidelijk wat het voorwerp van de aanvraag is:

“ ...

- Aantal windturbines: 2
- Ashoogte: maximaal 108 m
- Rotordiameter: maximaal 92,5m
- Tiphoogte: maximaal 150 m

- Mogelijke types windturbines en maximaal vermogen:

De windturbines zijn langzaam draaiende driewiekers met een masthoogte van maximaal 108m en een rotordiameter van maximaal 92,5 m. De voorgestelde windturbines zijn actueel beschikbaar. Deze verschikende types zijn algemeen aanvaard door het grote publiek en door het Vlaams Gewest wat te maken heeft enerzijds met het design en anderzijds met de grote eenvoud van deze asten. Gezien echter de windturbintetechnologie continu evolueert, bestaat de mogelijkheid dat deze turbines op het ogenblik van de bouwphase een upgrade ondergaan hebben. De hieronder voorgestelde windturbintetypes hebben witgrijze buispylonen die, afhankelijk van het type, ofwel uit beton ofwel uit staal zijn vervaardigd. De afmetingen van deze voorgestelde windturbintetypes vallen binnen de maximale afmetingen die in onderliggend dossier worden aangevraagd.

Volgende types kunnen hiervoor in aanmerking komen:

Type	Ashoogte (m)	Rotordiameter (m)	Nominaal vermogen (MW)
Enercon E82	108	82	2,35
Enercon E92	104	92	2,35
Senvion MM92	100	92,5	2,05
Nordex N90	100	90	2,5

Er wordt voor deze aanvraag rekening gehouden met een maximaal individueel vermogen van 3 MW per turbine gezien de snelle ontwikkelingen op het gebied van windturbintetechnologie.

- *Verwachte productie op deze locatie:*

De verwachte productie van hernieuwbare energie door deze twee windturbines bedraagt per jaar ongeveer 12.000 MWh, wat equivalent is met het elektriciteitsverbruik van ongeveer 3.500 gezinnen.

- *Ligging: X- en Y-coördinaten (Lambert 72 coördinaten) voor deze windturbines:*

windturbinennummer	x-coördinaat	y-coördinaat
WT-1	65.377	198.643
WT-2	65.027	198.187

...

In bijlage 2 bij de lokalisatienota, de geluidstudie van Acoustal Engineering, wordt de geluidsprognose (geluidsimpact: het te verwachten geluidsdrukkniveau) van *alle types* van windturbines onderzocht. Het brongeluid van de 4 types wordt op pagina 15 en 16 van de studie weergegeven. Het specifiek geluid van de windturbines wordt weergegeven vanaf bladzijde 17, waarbij de conclusie op pagina 20 wordt weergegeven.

Er bestaat aldus voldoende duidelijkheid omtrent het geluid dat de verschillende types van windturbines met zich kunnen meebrengen.

In bijlage 3 bij de lokalisatienota, de slagschaduwstudie van SGS, worden vanaf bladzijde 11 de resultaten van de slagschaduwberekening weergegeven, voor wat betreft *alle* mogelijke types, waarbij geldt dat de resultaten voor het type MM92 ook gelden voor het type N90.

4.

De verzoekende partij maakt aldus niet aannemelijk dat artikel 7,2° Dossiersamenstellingsbesluit geschonden is omdat in de aanvraag nog geen definitief type windturbine wordt bepaald. Het voorwerp van de vergunning is afdoende beschreven nu de (maximale) technische kenmerken van het project vastliggen en in het aanvraagdossier en inzonderheid de lokalisatienota en haar bijlagen afdoende worden geduid.

De verwerende partij besloot terecht tot de volledigheid en ontvankelijkheid van de aanvraag, daar deze gegevens verwerende partij in staat stelden om een onderzoek ten gronde te voeren, waarbij bijzondere aandacht werd besteed aan de aspecten geluids- en slagschaduwhinder, getuige daarvan ook de voorwaarde die in dat verband werd opgenomen:

“...

BESCHRIJVING VAN DE OMGEVING EN DE AANVRAAG

(...)

Aspiravi nv wenst op deze site twee windturbines te bouwen. Deze windturbines zullen een ashoogte hebben van max. 108 m, een rotordiameter van max. 92,5 m en een tiphoogte van max. 150 m. Het gaat om windturbines met gebroken wit/grijze buispyloon die ofwel uit beton ofwel uit staal zijn vervaardigd. De gondel bestaat uit gekogelstraald aluminium of glasvezelversterkt polyester. De rotor bestaat uit drie wieken in glasvezelversterkt polyester in gebroken wit/grijs.

Het maximaal individueel vermogen zal 3 MW per turbine zijn. De verwachte productie van hernieuwbare energie door deze twee turbines bedraagt per jaar ongeveer 12.000 MWh, wat equivalent is met het elektriciteitsverbruik van ongeveer 3.500 gezinnen.

(...)

De verschillende types windturbines vertonen enkel marginale afwijkingen die niet met het blote oog zichtbaar zijn. Gezien er in het dossier maximale afmetingen weergegeven worden, kunnen de effectieve afmetingen enkel iets kleiner zijn zodat de ruimtelijke impact enkel kan afnemen. Het is een vaste en noodzakelijke praktijk om dit type pas bij de effectieve bouw in te vullen, omdat er dikwijls een ruime periode tussen de aanvraag en de bouw kan zitten en er sedertdien een technologische evolutie kan geweest zijn of bepaalde types windturbines zelfs niet meer geproduceerd worden op niet meer beschikbaar zijn op de markt.
...

De bestreden vergunning werd verleend volgens deze aangevraagde maximale technische kenmerken. De uiteindelijk gekozen windturbine in de bouwfase moet deze maxima respecteren en zal dus enkel kunnen afwijken naar onder. De verwerende partij oordeelde omtrent deze werkwijze:

“...
De verschillende types windturbines vertonen enkel marginale afwijkingen die niet met het blote oog zichtbaar zijn. Gezien er in het dossier maximale afmetingen weergegeven worden, kunnen de effectieve afmetingen enkel iets kleiner zijn zodat de ruimtelijke impact enkel kan afnemen. Het is een vaste en noodzakelijke praktijk om dit type pas bij de effectieve bouw in te vullen, omdat er dikwijls een ruime periode tussen de aanvraag en de bouw kan zitten en er sedertdien een technologische evolutie kan geweest zijn of bepaalde types windturbines zelfs niet meer geproduceerd worden op niet meer beschikbaar zijn op de markt.
...”

Gelet op het voorgaande kan worden geconcludeerd dat de keuze van de verwerende partij om windturbines met maximale technische kenmerken te vergunnen in plaats van een bepaald type, afdoende werd gemotiveerd. De verzoekende partijen tonen bovendien niet aan dat de beslissing op dit punt onjuist of kennelijk onredelijk is.

5.
Het middel wordt verworpen.

F. Zesde middel

1.
De verzoekende partijen beroepen zich in een zesde middel op de schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, de materiële motiveringsplicht, de zorgvuldigheidsplicht, het redelijkheids- en vertrouwensbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur, en van artikel 4.2.19, §1 VCRO (voortvloeiend uit het niet in rekening nemen van het negatief advies van het KMI en het opleggen van onwettige vergunningsvoorwaarden).

De verzoekende partijen stellen dat de motivering van verwerende partij inzake het negatief advies van het KMI (wegens de verstoring op de waarnemingen van de buienradar in Jabbeke) enerzijds niet afdoende is, gezien zij dit advies inhoudelijk niet tegensprekt en louter afwijst als “te streng”, en anderzijds ook tegenstrijdig/arbitrair is, daar zij de negatieve impact op de radarwerking wel degelijk erkent.

De verwerende partij tracht dit probleem op te lossen door het opleggen van een bijzondere voorwaarde (*"De exploitant dient zich in verbinding te stellen met het KMI om gezamenlijke afspraken te maken om de impact op de radarwerking te minimaliseren"*).

De opgelegde voorwaarde is volgens de verzoekende partijen onvoldoende precies en dus in strijd met artikel 4.2.19, §1 VCRO. Daarnaast veronderstelt de invulling van deze voorwaarde de medewerking van het KMI. Ook om die reden is deze voorwaarde strijdig met artikel 4.2.19, §1 VCRO.

Tot slot valt niet in te zien waarom het *"algemeen belang"* van enerzijds duurzame energievoorziening moet vooropgaan op het *"algemeen belang"* van correcte en betrouwbare onweersdetectie. De afweging van de verwerende partij op dit punt is volkomen arbitrair en bovendien tegenstrijdig.

2.

De verwerende partij stelt dat het advies van het KMI niets meer is dan een advies gesteund op veronderstellingen. Het KMI vreest dat er een zogenaamde blinde vlek voor de waarnemingen zou kunnen ontstaan, maar bewijst dat op zich niet.

Daarenboven betreft het opnieuw slechts een aanbeveling (met betrekking tot de exploitatie) en geen voorwaarde.

Tot slot is het logisch is dat de verwerende partij het belang voor de productie van groene energie laat primeren.

3.

De tussenkomen partij stelt vooreerst dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het middel, gezien zij niet aannemelijk maken dat zij een bijzonder belang hebben bij het goed functioneren van de weerradar van het KMI te Jabbeke. De beweerde onwettigheid houdt op geen enkele wijze verband met hun persoonlijke belangen.

Met verwijzing naar een passus uit de bestreden beslissing stelt de tussenkomen partij dat de verzoekende partijen in alle redelijkheid niet ernstig kunnen beweren dat de verwerende partij het ongunstig advies van het KMI inhoudelijk niet betwist en weerlegt.

Uit de (in de passus opgenomen) overwegingen blijken de duidelijke en precieze – gegronde – redenen waarom de verwerende partij tot de conclusie komt dat de turbines toch voor vergunning in aanmerking komen ondanks het negatieve advies van het KMI.

De bewering van de verzoekende partijen dat de invulling van de in de bestreden beslissing opgelegde voorwaarde, de medewerking van het KMI zou vereisen, kan bovendien niet gevolgd worden. De betreffende voorwaarde vraagt alleen maar dat tussenkomen partij zich in verbinding stelt met het KMI en afspraken maakt.

De uitvoering van de vergunning wordt dus niet afhankelijk gesteld van een bijkomende beoordeling door eender welke overheid en kan door de tussenkomen partij perfect door eigen toedoen gerealiseerd worden. Zij verwijst in dat verband o.m. naar de memorie van toelichting bij artikel 4.2.19 VCRO.

Ten overvloede stelt zij dat de mogelijke impact van een stedenbouwkundige vergunning op het functioneren van een weerradar op zich geen element is dat betrokken moet worden in de beoordeling van de vergunningsaanvraag. Het advies van het KMI is geen verplicht in te winnen advies. Het werd spontaan ingewonnen maar hiervoor bestaat geen wettelijk kader meer.

Evenmin bestaat er een bijzonder regelgevend kader dat aan het KMI bijzondere bevoegdheden toekent en waaruit de verplichting of zelfs de mogelijkheid kan voortvloeien om bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag rekening te houden met de impact van deze aanvraag op de activiteiten en installaties van het KMI. Bij gebrek aan regelgevend kader kan een beweerde verstoring van een weerradar niet aangegrepen worden om een vergunning te weigeren of voorwaarden op te leggen in de vergunning. Evenmin kan dergelijk advies als een aspect van goede ruimtelijke ordening in een beslissing betrokken worden.

De passages uit de bestreden beslissing die ingaan op het advies van het KMI en de daarop betrekking hebbende voorwaarde zijn om al deze redenen te beschouwen als overvloedige motieven van de beslissing. De mogelijke onwettigheid ervan (*quod non*) kan niet leiden tot de onwettigheid van het besluit, aangezien het besluit perfect kan voortbestaan zonder deze passages en voorwaarde.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partijen beroepen zich in essentie op het feit dat het negatief advies van het KMI (omwille van de verstoring op de waarnemingen van de buienradar in Jabbeke) niet in rekening werd genomen in de bestreden beslissing en dat daaromtrent een onwettige vergunningsvoorwaarde (nl. *“de exploitant dient zich in verbinding te stellen met het KMI om gezamenlijke afspraken te maken om de impact op de radarwerking te minimaliseren”*) werd opgenomen.

Met de tussenkommende partij moet vastgesteld worden dat de door de verzoekende partijen betwiste voorwaarde niet beoogt om het aangevraagde in overeenstemming te brengen *“met het recht en de goede ruimtelijke ordening”* –zoals blijkt uit de bestreden beslissing heeft de verwerende partij immers vastgesteld dat de aanvraag voldoet aan de decretale beoordelingselementen en verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening– maar er enkel toe strekt om tegemoet te komen aan de bezorgdheden van het KMI.

Deze voorwaarde vormt geen onafscheidbaar geheel van een stedenbouwkundige vergunning. Het gegeven dat dergelijke voorwaarde desgevallend onwettig zou zijn kan aldus niet leiden tot de vernietiging van de stedenbouwkundige vergunning.

Enkel de tussenkommende partij als begunstigde van de stedenbouwkundige vergunning heeft overigens belang om zich te beklagen over dergelijke voorwaarde en niet degenen, zoals de verzoekende partijen, die zich er tegen verzetten.

Nog los van de vraag of het advies van het KMI *in casu* wel een relevant te beoordelen aspect betreft, stelt de Raad bovendien vast dat de verwerende partij een omstandige motivering opneemt waaruit duidelijk blijkt dat het facultatieve advies niet wordt gevolgd en waarom:

Het voorliggende windturbineproject is op ruime afstand (13km) ten (zuid)zuidoosten van de meteoradar te Jabbeke gelegen. Binnen de zone van 20km rondom de meteoradar te Jabbeke bevinden zich reeds verschillende windturbineparken. Deze parken bestonden overigens reeds (grotendeels) op het ogenblik dat de meteoradar te Jabbeke werd vergund (2008) en gebouwd en in dienst genomen (2012). Redelijkerwijze kon bij de inplanting van de meteoradar aangenomen worden dat in de toekomst nog bijkomende windturbines zouden gebouwd worden binnen een straal van 20km. Bovendien zijn binnen deze straal

een aantal (belangrijke) woonkernen gelegen, zodat ook daar de bouw van constructies met een hoogte van >30m boven het maaiveld verwacht kon worden.

De meteoradar in Jabbeke is er vooral gekomen om preciezere voorspellingen te doen in westelijke en noordwestelijke richting om het weer boven de Noordzee beter op te volgen. De bouwplaats ligt echter in (zuid)zuidoostelijke richting ten opzichte van de meteoradar in Jabbeke. Bovendien ligt de bouwplaats ook binnen het bereik van de meteoradar van Belgocontrol in Zaventem (die de aanvraag gunstig adviseerde).

De maximale "dode hoek", gevormd door de beide windturbines te Ruddervoorde/Veldegem, bedraagt voor de meteoradar Jabbeke 2,7°, nl. 0,4° voor elke windturbine vermeerderd met de zone tussen de windturbines. Overwegend waait de wind echter vanuit het zuidwesten waardoor de rotor NW-ZO georiënteerd is en de dode hoek voor de meteoradar Jabbeke 0° benadert. Deze "dode hoek" word sowieso ook geneutraliseerd doordat de site binnen het radarbeeld van de Belgocontrol-radar in Zaventem ligt.

Het radarbeeld wordt in dezelfde richting reeds verstoord door de windturbine die op het bedrijventerrein De Arend in Zedelgem werd gebouwd.

Gelet op het feit dat de turbines op zich op de neerslagradarbeelden zelf een zeer beperkte impact hebben, en vanuit een afweging tussen het algemeen belang van enerzijds duurzame energievoorziening en anderzijds windmetingen, lijkt een afwijzing van de voorliggende aanvraag te streng. Wel kunnen de nodige voorwaarden opgelegd worden bij deze vergunning opdat de bouwheer in gezamenlijk overleg met het KMI verder onderzoek pleegt over de effectieve impact van de windturbines met hieraan gekoppeld de nodige afspraken (bv stilleggen turbines bij naderend onweer).

De verzoekende partijen tonen niet aan dat deze motivering kennelijk onredelijk, onjuist of onzorgvuldig is. Het louter feit dat de verwerende partij stelt dat de turbines op de neerslagbeelden een beperkte impact hebben, is overigens geenszins tegenstrijdig met het feit dat de verwerende partij wil tegemoetkomen aan de verzuchtingen van het KMI, in die zin dat zij aan de bouwheer vraagt om verder onderzoek te doen naar de (volgens verwerende partij 'beperkte') impact en eventueel op basis daarvan afspraken te maken met het KMI.

Het middel wordt verworpen.

VII. KOSTEN

Met toepassing van artikel 33 DBRC-decreet legt de Raad de kosten van het beroep ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van de NV Aspiravi is ontvankelijk.
2. De Raad verwerpt de vordering tot vernietiging.
3. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partijen, bepaald op 2100 euro, ten laste van de verzoekende partijen.
4. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 9 januari 2018 door de zevende kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de zevende kamer,

Chana GIELEN

Marc VAN ASCH